

Uredništvo in upravnistvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“
izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.
Z uredništvom se more govoriti
vark dan od 11.—12. ure dopold.
Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročnina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.
Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila
se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 39

Maribor, dne 8. aprila 1910.

Letnik II.

Sijajna zmaga obmejnih Slovencev.

Hude, težke boje bije obmejno slovenstvo s kletim narodnim sovragom. Boj za bojem se bije na našem severnem bojnem pozorišču. Ko je prilomastil sem od nemškega severa oholi tujec v obliki Südmarke in Schulvereina, da bi se s svojimi naberačenimi nemškimi markami polastil naše obmejne slovenske zemlje, in na njo naselil protestantske Švabe, tedaj je završalo med našim obmejnimi slovenskim ljudstvom: Postavilo se je v bran proti svojim zatiralcem in tlačiteljem!

V četrtek, dne 7. aprila se je vršila v občini Polička vas, ki meji k Št. Ilju v Slov. gor., občinska volitev. Slovenska katoliška stranka je povročem, hudem boju izšla kot popolna zmagovalka. Na vsej črti so zmagali Slovenci!

Boj je bil tem težavnejši, ker se je nasprotna stranka posluževala sramotnih, gnjusnih sredstev. Südmarka je obljubila baje 10.000 K za novo cesto, ki bi se izpeljala po volitvi skozi Poličko vas, pod pogojem, da volijo volilci Reiningerja in njegovo stranko. Schulverein bi postavil v Polički vasi šolo, ki ne bi stala davkoplačevalce ne vinarja, mostove bi popravljali mariborski meščani; to so bile lepodiseče obljube agitatorjev nasprotne stranke. Posameznim volilcem so obljubljali večje svote, če volijo z njimi. Volilec I. razreda Eberhardu so obljubljali župansko mesto, mnoge volilce so pa kar terorizirali, in jim pripovedovali bajke, kako klerikalci-Slovenci gospodarijo v občini v škodo davkoplačevalcem. Agitacija nasprotnikov je dosegla zadnje dni višek brutalnosti, laži, obrekovanja in drugih lastnosti, ki dičijo povsod stranke renegatov. General propadle stranke se je vozil po vaseh Srednjega Štajerja, v Gradec in Maribor, da bi prignal k volitvi vse nemške volilce. Domači agitatorji, med njimi prvi v prvih vrstah Jager od Sv. Jakoba, niso štedili časa ne po dnevu ne po noči, da bi spravili Reiningerja v občinski odbor. Dan pred volitvijo je počivalo v Polički vasi skoro

vse delo, agitatorji so hodili od volilca do volilca, vse je z napetostjo pričakovalo izida volitve. Tudi naši možje niso mirno gledali drznih nasprotnikov. Storili so vse, kar se je dalo. Nasprotniki so bili popolnoma prepričani o svoji zmagi. Na ta račun se je v gostilni „Villa Klein“ pridno praznilo kozarce. Vendar kako velikansko razočaranje so doživeli polički nemškutarji! V III. razredu, katerega so si šteli Reiningerjevi pristaši za svojega, smo zmagali Slovenci z veliko večino. Naši kandidatje so dobili 62 do 63, nasprotni pa borih 20 glasov. V II. razredu je bilo razmerje pred volitvijo III. razreda dvomljivo, obe stranki ste razpolagali z enako močjo; ko pa se je izvedelo, da so nasprotniki pri volitvi III. razreda sramotno propadli, si precej Reiningerjevih pristašev ni upalo več na volišče, nekaj pa jih je glasovalo z nami.

Pohvalno moramo omeniti posebno volilca Roškarja in Petriča, ki sta, ne oziraje se na grožnje nasprotnikov, se pridružila našim, dasiravno so nemščurji z vso silo pritiskali na nju. Naši kandidatje so zmagali v II. razredu s 16 glasovi proti 6 nasprotnim. V I. razredu so dobili naši po 6 glasov.

Tako je izvojevan volilni boj v eni najvažnejših obmejnih občin. Javna tajnost je, da se bo vrgla Südmarka tudi na Jarenino. In ravno Polička vas, ki tvori nekaj most iz Št. Ilja v Jarenino, mora stati z vsemi svojimi vrlemi, skoz in skoz značajnimi možmi na straži.

Omeniti moramo, da so polnoštevilno prihiteli na volišče naši sosede Št. Ilčani. Slava jim! Našim pristašem v Polički vasi, posebno županu g. Ledineku, k sijajni zmagi iskreno čestitamo!

Ločitev na Koroškem.

Malo kaj je tako nespametno, kakor nasprotnika, ki nam je neljub, ignorirati in v nič devati, pa samega sebe skušati prepričati, da ni nevaren. Liberalci je zmiraj nevaren, še se mu na prste ne gleda in njegovega vpliva sproti ne omejuje in paralizira.

Kranjci in Štajerci smo se liberalizma iznebili, pa po hudem boju in vstrajnem delu. Pa še danes

moramo tako nadaljevati, in če bi le za kratek čas zadržali, nam vrag naseje vse polno ljulike med njivo.

Gre se pa v najnovejšem času za Koroško, za tisto Koroško, ki obračamo nanjo vedno večjo skrb in ki je najmlajši otrok novega krščansko-demokratskega gibanja med Slovenci. Tistega, ki se še danes ne zaveda, koliko pomeni za nas Koroška, ne moremo niti šteti med naše. Zakaj Koroška je oni klin, ki je od naše strani zabiti v Nemca, jez, ki brani naše središče proti njemu. Tem večja je zato naša dolžnost, da varujemo, kar naše narodno telo brani na njegovih periferijah.

V tej Koroški se je zadnje čase pojavil med Slovenci liberalizem. Od začetka res ni nič bilo, toda zdaj je že nekaj. Treba je svariti pred tem, da bi se koroški slovenski liberalizem omalovaževal in bi si tiščali oči skupaj pred tem, kar v resnici obstoja. Na ta način ga gotovo ne bo konec. Opozorjamo v tem oziru na nekaj jako važnega in značilnega:

Čezdaljebolj se opazuje na Koroškem, da se slovenski liberalni elementi kar po nekem naravnem nagnjenju nagibajo k nemškutarskim Slovincem, ali štajerčijancem. V tej zvezi, ki ni umetno narejena, ampak se kar samaposebi napravi, leži največja nevarnost, — ne v tistih maloštevilnih, v Celovcu koncentriranih liberalnih voditeljih. Ti liberalci ljudstva ne bodo pridobili, toda štajerčijanci jim bodo prignali največ pristašev v tabor!

Kako to? Čisto naravno! Koroško ljudstvo se zbuja in dviga. Recimo, da je Rož izgubljen — česar pa še ne verjamemo — pišerski, velikovski, pravaljski okraj, in kar se ondi še dalje in globlje razprostira, vse to bo ostalo slovensko in se narodno čezdaljebolj utrdirlo. Tudi je kmečko ljudstvo zdravo, pravno, trdno in trezno, in nobena sila ne bo mogla zadržati njegovega kulturnega napredka na podlagi domačega jezika, pa tudi nacionalna politična zavednost bo rasla. Nemškutarstvo bo izgubljalo vedno več tal pod nogami, čimbolj bo ljudstvo postajalo značajno in čimbolj bo živa vez in zveza z ostalimi Slovenci izven Koroške in njihovim gibanjem. To je brez dvoma. Niso zmagali Slovakov, še manj bodo raznarodili Korošce. Tudi zavoljo pomanjkanja šol se narod ne bo potujčil. Irci še strehe nad glavo niso imeli, pa so ostali. Za štajerčijance in podobne ljudi ni bodočnosti; četudi so pravzda sila mogočni in uživajo protekcijo gospodujočega naroda in gospodujočih slojev.

PODLISTEK.

Zakaj sem zapustil svojo službo.

(Konec.)

Te blage besede so pomirile moje burne misli, — in šel sem.

Toda služabniki narodovi ne poznajo miru. Komaj sem dospel v svoj breg na kapitolu ter naslonil kakor kak poslanec svoje noge ob mizo — že je vstopil neki senator našega odseka ves razburjen v mojo pisarno in rekel:

„Kod, za Boga, ste hodili cel ljubi dan?“

Omenil sem senatorju, da sem bil pri neki kabinetni seji, — če to sploh koga drugega briga razven mene.

„Pri kabinetni seji? Rad bi vedel, kaj ste vi imeli pri kabinetni seji opraviti?“

Rekel sem, da sem šel tja na posvetovanje — iz miroljubnosti si hočem misliti, da se ga to na kakršenkoli način tiče.

Tedaj je pa postal surov in naposled se je drznil celo omeniti, da me išče že tri dni — da prepisem neko poročilo o poljih, ostrigah in bogve o čem še vsem, kar je v zvezi z školjkami. — To je pa bilo preveč.

„Gospod“, sem dejal, „ali mislite, da nameravam jaz za šest dolarjev na dan delati? Če si kaj takega mislite, bi svetoval senatnemu odseku za školjke, da si koga drugega najame. Jaz nisem za školjke na prodaj! Vzemite svojo nesramno naročilo nazaj. Dajte mi prostost ali pa smrt!“

Od te ure naprej nisem bil več v zvezi z ameriško vlado.

Ministri so me ozmerjali, kabinet me je surovo razžalil, slednjič me je globoko užalil celo odsekov predsednik, in jaz sem podlegel svojim preganjalcem, vrgel vse nevarnosti in skušnjave svoje velike službe daleč od sebe ter ostavil svojo krvavečo domovino v uri nevarnosti.

Toda državi sem vendar nekaj časa služil in zato sem odposlal svoj račun:

Zedinjene države dolgujejo tajniku senatnega odseka za školjke:

Za jedno posvetovanje s pomorskim ministrom	50 dol.
Za jedno posvetovanje s finančnim ministrom	50 dol.
Za jedno posvetovanje z vojnim ministrom	50 dol.
Posvetovanje s kabinetom	zastonj
Miljnina v Jeruzalem in nazaj via Egipt, Algier, Gibraltar in Cadix	
14.000 milj po 20 centov	2800 dol.
Tajniška plača pri senatnem odseku za školjke, 6 dni a 6 dolarjev	36 dol.
Skupaj	2986 dol.

Niti jednega postavka v tem računu mi niso izplačali, — razven malenkostnih 36 dolarjev tajniške plače.

Finančni minister, ki me je preganjal do poslednjega hipa, je prečrtal s svojim peresom vse druge postavke in ob robu lakonično pripomnil:

„Se ne ugod!“

Tako! Moja krivda potemtakem ni, ako je narod izgubljen.

Za enkrat imam dovolj javnega življenja. Takaj tajniki, ki se dajo radi za nos voditi, naj le ostanejo. Poznam jih precejšnje število v ministrstvu, katerim se nikoli ne sporči, ako se vrši kabinetova seja; katerih se nikoli ne vpraša za svet, ako se gre za finance ali trgovinske stvari, — prav kakor bi ne bili v zvezi z vlado, in oni ostanejo dan na dan v svojih uradih in delajo!

Dobro poznajo svojo veliko važnost za narod — to kažejo nevede v svojem vedenju, ko naročajo v gestilni vrček piva — toda oni delajo.

Poznam tajnika, ki mora vsakovrstne izrezke iz časopisov prilepljati v neko zbirko — včasih celo po osem do deset komadov na dan. Ne napravi tega si-cer ravno dobro, toda napravi, kakor pač more. In to je grozno utrudljivo. Silno mora napenjati svojega duha.

In vendar dobiva za to samo 1800 dolarjev na leto. Z razumom, kakoršnega ima, bi si lahko nako-pičil ta mladi mož tisočake in tisočake, ko bi hotel. Toda ne — njegovo srce je udano domovini in služilo ji bode, dokler bo še kje kaka knjiga za časni-karske izrezke.

Poznam tajnike, ki ne znajo niti ortografično pisati, ki pa polože vse svoje znanje plemenitega sr-ca domovini na oltar ter se mučijo in trudijo za let-nih 2500 dolarjev. Kar oni pišejo, morajo sicer včasih še drugi tajniki prepisovati; toda ako stori člo-vek za domovino, kolikor je v njegovi moči — ali naj se domovina pritožuje?

In dalje pa še živi mnogo tajnikov, ki nimajo službe in čakajo — in čakajo — in čakajo, dokler se ne izprazni kako mesto v ministrstvu, — ki pa-trpežljivo čakajo na prvo priložnost, da prihitijo — domovini na pomoč — in kateri pa dobe za cel čas

To pa slovenski liberalci dobro vedo. Štajerčianstvo bo, ko bo doseglo vrhunec, začelo padati in se bo moralo prilagoditi zdravemu ljudskemu jedru, ki se bo razvijalo narodno.

Prelevilo se bo pa štajerčianstvo v slovensko liberalstvo, kar je na prvi pogled jasno. Šaj štajerčianca od liberalca bistveno prav nič ne loči, razun to, da prvi čuti za Nemca, ker ima od tega dobiček; ko ne bo imel profita od tega, bo zopet Slovenec. — Pač pa je bistvena zveza in sorodnost med obema, zakaj tako slovenski liberalci kakor nemškutar sta takozvanega svobodomiselnega mišljenja. Kadar pomeha naravno boj zoper Nemca, bosta oba imela skupen cilj in ideal: boj zoper vero in cerkev in zoper duhovščino.

Zato pa koroški slovenski liberalni kolovodje negujejo to zvezo: štajerčianci so najboljši rekruti za liberalno stranko. Med štajerčianci je precej slovenske inteligence, učitelji, veleposestniki, župani, gostilničarji; pomisliti pa moramo, da jih izmed teh ni malo, ki bi se svojega slovenstva že jutri zavedli, kakor hitro bi nemški teror ponehal; veliko jih je nemških le iz osebnih interesov. Ti bodo prvi dan, ko se znebi slovenska dežela nemške nadoblasti, „z zastavo in muziko“ prestopili v slovensko napredno stranko. Tisti pa, ki so že s tremi četrtinami srca bili pri Nemcih, jim bodo sledili, saj bodo „freisina“ pri slovenskih liberalcih ravno toliko, če ne še več, kakor v nemškem taboru uživali in ga mogli udeleževati. Stali bodo vsi enemu nasproti: slovenskemu duhovniku in vernemu kmetu.

Zato pa bi nam ne bilo nič pomagano, če bi se omejili zgolj na to, da se nad slovensko-nemškutarsko zvezo skandalizujemo in vpijemo zaradi narodnega izdajstva. Slovenski liberalci iz svojega stališča čisto pametno delajo, ko se vežejo s nemškutarji. Saj na Štajerskem to tudi poizkušajo, pa nič ne izda, ker imamo, hvala Bogu, že krepko katoliško organizacijo.

Zelo opasno pa je to na Koroškem. Če bi namreč liberalnoslovensko-nemškutarska zveza zadela na Koroškem v momentu splošne narodne povzdige katoliško inteligence in katoliškega kmeta neorganiziranega, ali celo nič organiziranega, potem je par let po ljudstvu! Liberalni oštr, trgovec, veleposestnik in učitelj bi v tesni zvezi med seboj zavladali nad kmetom, pravi liberalni Nemci pa bi jim bratsko pomagali ljudstvo dreti. Ko bo ponehal naroden boj, se bo pa začelo ljudsko odiranje in poliberaljevanje, na kar se slovenski liberalci in slovenski začasni pomenčenci že zdaj pripravljajo!

Kaj iz tega sledi za koroške Slovence? Da jim je najbolj potreba gospodarske in izobraževalne organizacije z najintenzivnejšim sodelovanjem duhovščine. To rečemo zaradi tega, ker je politično delovanje pač nujno in neobhodno, se pa mora naslanjati na konstantno delo izobraževalnih društev in gospodarske organizacije. Delo ob volitvah je dobro in brez njega sploh ni uspehov, toda to delo se mora v tej ali oni obliki nadaljevati tudi po volitvah v nepretrgani zapovednosti. Zakaj ne gre se samo za to, da se reši narod potujčevanja na izpostavljenih točkah, ampak ob enem za to, da se ga zavaruje zoper liberalizem za poznejše čase.

Zakaj, koder ni organiziranega, enotno izpeljanega, neprestanega, izobraževalnega in gospodarskega dela v velikem in malem, ima liberalizem privlačno moč na vsakogar, ki se le količkaj kaj čuti nad priprostim človekom in ima kaj evenka v žepu. Vzbujati v koroškem kmetu zmisel za gospodarsko povzdigo, za podrobna vprašanja te vrste, za pozitivno delo, to je veliko več važno, kakor sama nega

tivna polemika zoper Nemce in celo več kakor samo šolsko vprašanje.

To je nekaj misli v tem oziru. V tem smislu se na Koroškem od naše strani tudi dela, pa ni odveč, če se kljub temu povdarja: Časi so ondi resni in nasprotniki delajo več, kakor mislimo in vidimo.

Na krivih potih.

(Zanimiva politični epizoda)

Z vsi gotovostjo že lahko trdimo, da je ministrstvo Khuen samo epizoda v zgodovini ogrskega parlamentarizma. Mož s železno roko iz ponosnega Hedervarya je postal poslušni sluga grofa Tisza, ki je prototip reakcionarnega jungerja in ako prav vsa znamenja ne varajo, potem bo zavladala na Ogrskem, če bodo imeli bajoneti in pritisk od zgoraj svoj uspeh pri volitvah, namesto prejšnje klake neka druga, nič boljša.

To prepričanje se v nas od dne do dne bolj utrija. Bolj ko se bližajo odločilni trenutki, bolj gine v nas upanje, da bi pod novim režimom, ki se je zdel mnogim zarja lepše bodočnosti, prišlo ogrsko ljudstvo in narodnosti do besede in veljave. Težki, svinčeni oblaki, ki jih je bil prihod grofa Khuena nekoliko razgнал, se zopet zgoščujejo. Vsi slavospevi o energiji in odločnosti grofa Khuena so zveneli v hreščeh disakordih. Pred nami stoji okosteneli aristokrat Tisza s ciničnim usmevom na ustnih in se roga vsemu svetu.

Bilo je dne 7. marca 1907. leta, ko je pl. Kristoffy, znani propagator enake in splošne volilne pravice, pri nekem banketu dokazoval nujno potrebo popolnega poraza koruptnega sistema, ki ga je vpejljal koalicijska. Za predpogoj vsake take temeljite presnove je smatral splošno in enako volilno pravico.

Na podlagi te kardinalne točke bi se dalo odstraniti politiko državno-pravnih postulatov in gravaminov, za katero široke ljudske mase nimajo nobenega smisla; očistiti bi se dalo državno upravo škandaloznega gospodarjenja, ki ga je prakticirala koalicijska, in vstvarili bi se lahko drugačni odnosi med obema državnima polovicama. Koalicijska je smatrala dualistično vez z Avstrijo za neko potrebno zlo, za neko postojanko ob poti, ki pelje do popolne ločitve obeh polovic.

Ta cilj bi moral izginiti iz ogrske politike. Vsa javnost bi se morala udomačiti z mislijo, da je gospodarski in kulturni napredek Ogrske mogoč samo v tesni zvezi z Avstrijo, ki mora biti močna.

Za te ideje je Kristoffy ves čas tiho, a vstrajno delal. In pričele so se kazati konture nove dobe. — Padla je koalicijska in prišel je grof Khuen z načrtom splošne volilne pravice. (Moreči oblaki, ki so dušili ogrske narode, so se pričeli razgibati. Nov, mlad dan se je bližal.

V tem polumraku se je porodil zli duh — grof Tisza. Kar hipoma se je pojavil. V času vlade koalicijske se je bil potegnil popolnoma v ozadje. Ni se brigal za drugega kot za šport. Pri raznih dirkah je poln patriotičnega čustvovanja utrujal svoje konje do smrti. Ako se je pa včasih kaj izrazil o politiki, je zagotavljal, da je neobhodno potrebno, da se obdrži koalicijska in ostane sedanji volilni red. In ta mož se je sedaj pojavil v politični areni. Konture nove dobe so se zabrisale, oblaki so se zgrnili še gostejše vkup.

Z grofom Tiszom so zagospodovale tudi njegove politične teze, ki se pa v bistvu nič ne razločujejo od onih koalicijske. Tudi grof Tisza smatra sedanjo dualistično formo države samo za prehodnico popolne ločitve od monarhije. (Ako se pa hoče to kdaj doseči,

provinciji, naj poskrbe statistiko glede slučajev, v katerih so se ljudje zadovoljili s cerkveno poroko, kakor tudi glede slučajev, v katerih se je po cerkveni poroki vršila tudi pred oblastjo.

Gotovo je umestno, da tudi mi nekoliko razmotrujemo to vprašanje, ki v vseh kulturnih državah sili v ospredje. Naslanjaje se na razmere v Italiji, bomo spoznali tudi marsikaj splošno važnega in zanimivega.

Ne da se tajiti, da bi nastalo v Italiji mnogo neprijetnosti radi obstoječih zakonov, ako bi se opustila civilna poroka. Opozarjamo samo na vprašanje glede dedščine. Zato je Cerkev v Italiji vedno silila na to, da gresta poročenca tudi k oblasti in tam državno uredita svoj zakon. Akoravno pa skrbijo v mnogih krajih škofi in župniki na hvalevreden način za to, da se zakoni civilno uredijo, se to ne zgodi povsod, posebno ker povzroča vsa stvar dosti težkoč — ne smemo pa misliti, ako se to ne zgodi povsod, na nemarnost ali brezbriznost duhovščine. Vzrok leži v stvari sami.

Posebno težkočo vstvarja med drugim državni zakon, po katerem se ne smejo osebe pod 25. letom poročiti proti volji starišev. V takih slučajih je pa zakon večkrat nujno potreben, da se brani čast žene, in da se otroci pozakonijo. Pa pride nasprotje. Cerkev ne more poročencev odsloviti, država jih pa noče sprejeti.

Večkrat se je pa potem zgodilo pri samo cerkveni poroki, da sta se zakonska zapustila in se je potem mož z drugo ženo, oziroma žena z drugim možem civilno poročila.

Ako je cerkev te dušno-pastirske pomisleke in zadržke hotela uveljaviti, postavila se je vlada pod pritiskom proticerkvene stranke na drugo stran. —

mora ostati sedanja aristokratska in buržoazijska gentry na krmilu, zato: proč z vsako volilno preosnovo! Cilji grofa Tisza so oni koalicijske, samo taktika je nekoliko drugačna, bolj zvita, zahrbtna in ne tako razburjajoča. In ta mož je znal popolnoma prikleniti na se grofa Khuena in vzeti v roke vajeti ogrske politike.

Zopet bo pretresal ogrsko deželo volilni boj in zopet bodo pravica, volilna svoboda in poštenost krvavele pod znanim ogrskim terorizmom. (Era hrvaškega tirana Khuena, ki gotovo ni šel oduševljen v boj za ljudske pravice, drugače bi se ne bil tako ne-junaško, mevžasto udal, ne pomenja za Ogrsko korak k zboljšanju, ampak znači povrnitev najžalostnejše preteklosti.

Ti naši pesimistični nazori se tudi nič ne spre-mene, ako nekoliko premotrimo bodočnost.

Ogrske vlade pogled v prihodnost ni rožnat. Brezobzirni Tisza je kot neizprosni prvobojevniki zastarelega, odrevenelega jungerstva, kateremu se pa vlada klanja, ustvaril popolen kaos v vladnem taboru. Nekateri ministri so za splošno in enako volilno pravico, med njimi Lukaes, drugi bi dali volilno pravico samo tovarniškim delavcem in bi na ta način radi pomagali veleposestnikom na konja, tretji bi ostali najrajši pri sedanji volilni pravici, Khuen sam pa ne ve kaj bi in — molči.

Ta razdrapanost in nejasnost v najaktualnejšem vprašanju sedanje ogrske politike ovira vlado pri njeni agitaciji, in samozavestno zaupanje, ki je nekaj časa prevevalo vladne kroge, se je že skoraj popolnoma zgubilo. Pri vseh številnih pripomočkih, ki jih ima vlada na Ogrskem pri volitvah, ni pričakovati, da bi si priborila kako večino, s katero bi se dalo delati. Kako bo potem, se da samo ugibati, horoskop za prihodnost je zelo težaven. Ako zmaga jo Justhovei in Kossuthovei, potem zna priti na površje zopet premeteni Wekerle, in zopet bo ječala dežela pod komando korumpirane, gnjile prejšnje koalicijske. Ako bo pa imel Khuen kaj veliko uspehov, potem se mu bodo pridružile še nekatere druge stranke, ki ne morejo živeti brez vladnih jasl, in nesrečni ogrski deželi in njenim narodnostim bo oholo go spodovala nova koalicijska, ki ima enake težnje, enake cilje in enake namene, kakor prejšnja, samo nekoliko druga, pa bolj nevarna pota.

Kakor kažejo avspicije, je gotovo: Khuenovo ministrstvo ne pomenja nobenega menjika v ogrskem ustavnem življenju, ampak bo povzročila k večjem kako spremembo vladajoče klake, ter je na vsak način le epizoda, ki se je lepo začela, a žalostno končala.

Ali se reši narod s hinavstvom?

Pred nami leži zadnja številka „Slovenskega Branika“, kojega pišejo večinoma cirilmetodarski potovalni učitelji. Koj na platnicah so trije napadi na Vseslovensko ljudsko stranko, trije napadi na „Slovenca“ in na „Domoljuba“, ter prav hudoben napad na glasilo katoliško-narodnih Slovencev na Koroškem, na celovski „Mir.“ Nemcem sta posvečeni le dve kratki notičici.

Tako se začenja že na platnicah! V listu samem se pogrevajo v Svetčevem članku zopet stare neresnice proti prvemu katoliškemu shodu in postanku naših katoliških strank, češ, da so njih ustanovitve povzročili višji, slovenstvu neprijazni krogi, ki so vrgli med nas preporni klic: Narodnost je pagan-

Rekla je: Država pozna samo civilni zakon. Ako katolik misli, da je njegov zakon pravilen še-le vsled cerkvene poroke, je to njegova stvar. Samo če kdo civilni zakon sploh opusti, smatra država njegov zakon za konkubinat. Umevno je, da nima italijanska vlada nobenega povoda, da bi se brigala za cerkven zakon svojih podanikov in ji je vseeno, ako sta bila poročenca, predno sta prišla k oblastniji, poprej že pri župniku, ali bodeta še-le pozneje šla k njemu.

To so nevdružne razmere in se morajo temeljito spremeniti. Muratorijev predlog hoče župnikom prepovedati, zakon blagosloviti, ako nista poročenca že poprej sklenila civilni zakon. O tem morata seveda predložiti uradni izkaz.

Za samo-cerkveno poroko lahko da tuptam razsodišče spričevalo; a v tem slučaju mora biti zagotovljeno, da se samo-cerkvena poroka ni izvršila z namenom, da se poročenca izogneta kakim postavi ali drugim postavnim dolžnostim.

Dognano mora tudi biti, da se poročenca zavadata dolžnost in posledic svojega koraka. Nadalje je v tem slučaju tudi določen gotov rok, v katerem se mora izvršiti meščanski zakon.

Poročenca, ki se brez tega izkaza samo-cerkveno poročita, zapadeta kazni 50—2000 lir, ravno tako tudi priči. Župnika zadene kazni 500—1000 lir. V slučaju, da bi se to ponovilo, se mu ustavi dohodek za dve leti; ako se brani izročiti poročne matrike sodniji, zapade kazni 1000 lir in imenovalni odlok se mu umakne.

O usodi tega zakonskega načrta, ki pomenja za žalostne razmere v Italiji vsaj majhen korak k jasnosti, bomo v svojem času še poročali.

Obligatoričen civilni zakon v Italiji.

(Kulturna črtica)

V italijanski zbornici je predlagal poslanec Muratori, najznamenitejši italijanski jurist, zakon, po katerem bi se naj vršil pred cerkvenim zakonom meščanski zakon. Trajalo bo sicer še dolgo, predno da pride ta predlog v debato, ker je dosti drugega materijala nakopičenega. A vprašanje je važno in se je že večkrat poprej sprožilo.

Akutno je postalo sedaj, ko je pravni minister v pretečenem poletju naročil posameznim prefektom v

stvo! Že na stotisočkrat se je dokazalo, da so si to vplivanje višjih krogov in označeni klic liberalci prosto izmislili. Še večja drznost je trditev Svetčeva, da je vzrok, zakaj (nasprotuje) Vseslovenska ljudska stranka cirilmetodariji, narodnost liberalcev. Naj g. Svetec pride k nam na Štajersko, pa bo videl, kako hodijo liberalni cirilmetodarji celo pri občinskih volitvah roko v roki s štajercijanci. Zadnji dokaz volitev v okolici Šmarje! Ali se sme pri takih ljudeh še sploh izustiti beseda: narodnost!?

Na drugem mestu se v zadnji številki „Slovenskega Branika“, kar naravnost trdi o naših politikih, „da so se prodali vladi in pomagajo tujcem ugonabljati slovenstvo.“

Take strupenosti strankarskega sovraštva najdemo nakopičene koj v eni številki „Slov. Branika“, katerega pišejo večinoma potovalni cirilmetodarski učitelji. Vkljub temu si nam upa potovalni učitelj A. Beg z ozirom na naš članek (pod gornjim naslovom v štev. 32 z dne 16. marca 1910 poslati naslednji po-pravek:

Ni res, da potovalni učitelj Ante Beg ni na Dolenjskem še nikoli priredil zborovanja, da ne bi zabavljaj zoper duhovščino in S. L. S. — res pa je, da je govoril podpisani v teku enega leta na Dolenjskem na 14 javnih zborovanjih, a ni nikjer zabavljaj zoper duhovščino in S. L. S.

Ante Beg, potovalni učitelj družbe sv. Cir. in Met. Za orientiranje našim čitateljem (se pripomni-mo, da se je gospod Beg izučil za cirilmetodarskega učitelja in resnicoljubnega popravkarja v uredništvu „Slovenskega Naroda“, v katerem je delal več let.

Politični pregled.

Pred zasedanjem.

Razpoloženje v naši notranji politiki je silno neugodno. Ta neprijetni položaj se je še poostiril — Pattai, ki je dal na prvo mesto dnevnega reda vprašanje glede posojila, če da bi vprašal konferenco klubovih načelnikov. Skoro gotovo je, da se bo koj v prvi seji dne 14. t. m. vršilo važno glasovanje glede spremembe dnevnega reda.

Vlada in reptilno časopisje intrigira že na vse strani. Posebno jim je k srcu prirasla Plojeva Zveza južnih Slavena in že razglašajo, da bo priskočila vladi na pomoč. Ako bi ne imeli toliko žalostnih skušenj z Zvezo južnih Slavena in posebno z njenim načelnikom, bi ne verjeli, da se kaj takega zgodi. Pri danih razmerah je pa vse mogoče. Naši liberalci bodo pa zopet imeli priliko hvaliti Ploja in njegove liberalne zaveznike, ki rešujejo germanizatorično vlado.

Strah pred trializmom.

Znani Dobernig je govoril v Celovcu in nastopil proti trializmu. Sedaj je polno vse nemško časopisje tega bojne klica.

Teze Dobernigove so: Nemci morajo priti do Adrije. To pomenja za-nje biti (!) ali ne biti (!?) — Radi tega se mora trializem z vsemi sredstvi onemogočiti. Bosno in Hercegovino se naj prepusti Ogrski, Avstriji se teh dveh slovanskih pokrajin ne sme priklopiti, ker bi število in moč Slovanov poskočila. Z Ogri naj Nemci sklenejo trdno vez, ki naj za večno loči južne in severne Slované, in tako omogoči nemško okupiranje Adrije.

Te vso oholo nemško vladateljnost pričujoče načrte prinašajo nemški listi in navdušujejo k njihovem uresničenju.

Iz kabora nemških kršč. socialcev.

Naša domnevanja so se vresničila. Dr. Luegerjev grob je še svež in že so začeli rogoviliti nekateri elementi, ki jim je antisemitizem, spojen s privatnimi udobnostmi in dobičkom, alfa in omega vsega političnega mišljenja in delovanja, krščanstvo pa nič. — „Reichspost“ in druga krščansko-socialna glasila posebno v provinci, so nastopila z vso odločnostjo in zahtevala obsodbo sejalecev razkola.

Meščanski klub je imel dne 6. t. m. sejo. V tej seji je prišlo v razgovor tudi postopanje mestnega svetnika Hraba, ki je nečuvno napadal in sumničil krščansko-socialne voditelje. Po daljši debati je klub sklenil Hraba izključiti in naperiti proti njemu tožbo. Tej tožbi se bosta pridružila tudi mestni svet in klub krščansko-socialnih nižjeavstrijskih deželnih poslancev.

Kakor je iz tega razvidno, se je ponesrečil naklep gotovih krogov, oslabiti moč krščanskih socialcev in ojačiti nemške radikalce. Ogromna večina krščansko-socialne stranke goji opravičeno prepričanje, da le v doslednem izvajanju Luegerjevega programa je njena moč. Vsako caganje in cincanje ji mora le škodovati.

Ravno tako se pa iz sklepa Meščanskega kluba lahko spozna, da ima velika večina edino trezno prepričanje, da se strankine razmere ne smejo razpravljati in vlačiti v javnost, ker se s tem koristi le nasprotnikom.

Ako ravno kaže slučaj Hraba, da je v stranki mnogo parasitov, se vendar lahko z mirno vestjo trdi, da se pričakovanje gotovih krogov ne bo vresničilo. Krščansko-socialna stranka ne bo legla z dr. Luegerjem v grob. Krščansko-socialna misel se je globoko vkoreninila v srcih Dunajčanov.

Priprave za bližnje volitve v občinski zastop to jasno kažejo. Akoravno v nekaterih okrajih nastane-

jo razpori pri nastavljanju kandidatov, je vendar celoten vtis povoljen. Tako na primer so odklonila vsa krščansko-socialna volilna zborovanja enoglasno kandiduro znanega nemško-radikalnega antisemita Verganija, izdajatelja „Deutsches Volksblatt“, ki je napovedal svojo kandiduro v 8. dunajskem okraju. — Ako se bo stranka tudi v naprej energično in brezobzirno otresla vseh škodljivih priveskov, ki se je oklepajo iz dobičkaželjnosti, ker je močna, ji je bodočnost zasigurana.

Dr. Neumayr — dunajski župan.

Kakor je bilo pričakovati, se je zgodilo. V seji Meščanskega kluba od dne 6. t. m. je prečital predsednik pismo dr. Weißkirchnerja. Minister pravi, da je pripravljen izpolniti Luegerjevo oporoko in zasedati dunajski županski stol, a za sedaj tega še ne more. Važni interesi stranke zahtevajo, da še ostane v svetu krone nekaj časa. Zato prosi, naj izvolijo za neposrednega dr. Luegerjevega naslednika koga drugega.

Nato je bil predlog, naj bo kandidat za županski stolec dr. Neumayr, s 108 glasovi od 112 oddanih sprejet.

Ker ima, kakor znano, krščansko-socialni Meščanski klub v občinskem svetu ogromno večino, je dr. Neumayerjeva izvolitev zagotovljena.

Proti židom na Hrvaškem in v Bosni.

Urednik antisemitskega lista „Putnik“, Milan Obradović, v Belovaru je izdal letak, v katerem isti predlaga, naj bi se osnovala mednarodna antisemitska liga. V svrhu rešitve židovskega vprašanja na Hrvaškem in v Bosni nasvetuje to-le:

1. Židom se naj zakonito prepove bivanje na deželi in jim za bivanje odkazati posebna mesta.
2. Židovska narodnost se jim naj prizna, prepove pa se jim naj, da bi se imenovali Hrvate ali pa Srbe izraelitskega veroizpovedanja.
3. Verska ravnopravnost se jim ne sme preje pripoznati, dokler ne izčistijo svojih verskih knjig.
4. Uvesti porotna sodišča, ki bi naj razsojevala o sporih med kristjani in židi.
5. Omejiti židom obisk srednjih in visokih šol po številnem razmerju prebivalstva.
6. Prepovedati židom klanje živali po židovskem načinu, kakor se je to zgodilo na Finskem.
7. Čim prej uvesti civilni zakon, ker se s tem židje najlože asimilirajo.
8. Prepovedati vsako nadaljnjo naseljevanje židov na Hrvaškem in v Bosni.

Ogrsko.

Množe se protestne izjave proti zadnjim izgre-dom v zbornici. Med drugimi je protestiralo mesto Debreczin (in odposlalo ministrskemu predsedniku brzojavko, v kateri obsoja napade na člane vlade v poslanski zbornici. Ministrski predsednik se je brzojavno zahvalil. V vseh treh debreczinskih okrajih so bili doslej izvoljeni Justhovei.

Med Košuthovei in Justhovei je nastal zopet hud konflikt. Justhovei so bili potisnjeni pri nekem zborovanju iz dvorane.

Bivši notranji minister Kristoffy namerava začeti veliko akcijo v prid splošni, enaki in tajni volilni pravici. V aprilu namerava govoriti v Aradu in zavzeti ostro stališče posebno proti Tiszovi akciji. — „Pester Lloyd“ to vest deloma dementira.

Ustanovila se je zopet nova stranka. Lepaki po vogalih naznanjajo, da je stopila v življenje krščanska neodvisna osemindesetna stranka.

V oklicu pravijo: „Mi kot ogrski kristjani smo razvili prapor neodvisne in osemindesetne stranke, opustili pa smo predikat „socialna“, ker danes že vsaka stranka pod tem naslovom deluje in ne smatra socializma za cilj, temveč le za sredstvo.“

Raznoterosti.

Proti obstrukciji se je zglasil tudi mariborski občinski svet. Možakarji so pač kratkovidni in ne u-mejo, da s takim postopanjem najlepše dokazujejo opravičenost obstrukcije naših poslancev. Daleč bi prišli, ako bi bila spodnještajerska mesta zadovoljna s politiko poslancev, ki zastopajo slovenske kmečke vasi.

S. K. S. Z. v Mariboru naznanja, da ima sedaj v zalogi krasne znake za Dekliške zveze, o katerih upa, da bodo vse slovenske mladenke z veseljem seg-le po njih. Priporočati je samo, da se več mladenk skupaj zbere in skupaj naroči na en naslov, da se tako olahkoti mudno in s stroški zvezano razpošiljanje. Komad stane 1 K! Znaki so umetniško izdelani. Mladenke, sezite po njih!

Zanimivo. „Slovenec“ poroča, da so na zadnjem obnem zboru Ciril Metodove podružnice, na kateri so izvolili med drugimi za odposlanca na letošnje glavno skupščino liberalne Cirilmetodarije vlč. profesorja dr. Medveda in Iv. Vreže, volili zadnjega brez njegove vednosti.

S. K. S. Z. V četrtek 7. aprila se je vršila odborova seja S. K. Z. Zopet se je organizirala ena izmed obmejnih župnij, ter se sklenilo, stopiti z novimi obmejnimi hišami v stik zaradi nadaljne organizacije. Predložil se je znak za Dekliško zvezo, ki je u-metno izdelan. Za prodajo se določi cena 1 K. — Nazadnje se je razpravljalo o različnih pojavih v naši organizaciji. — Opozarjamo, da je naša knjižnica od-

prta vsak dan od 4. do 6. ure zvečer, in ob nedeljah in praznikih od 10. do 11. ure predpoldne. — Mnoga društva še niso vposiala za letos svoje udnine za Zvezo. Prosimo, da se to že zaradi reda kmalu zgo-di.

Zmaga Slovenske kmečke zveze. Pri občinskih volitvah okolica Šmarje pri Jelšah v sredo, dne 6. aprila so zmagali kandidati katoliške slovenske stranke tudi v II. in I. razredu. Tako pripada sedaj naši stranki v občinskem odboru vseh 24 odbornikov. Proti krščanskim slovenskim možem so se v bratskem obsevu združili slovenski liberalci in štajercijanci. Imenitna družba! Slava zavednim volilem, ki so tako korenito pomedli z ostanki liberalizma in nemškutarstva v šmarski okolici! Zvezo liberalcev s štajercijanci priznava tudi „Narodni Dnevnik“ z dne 5. aprila, ki se dobesedno pritožuje o naši zmagi, rekoč: „Zakrivila je to pre-m-a-l-a d-i-s-c-i-p-l-i-n-a naprednjakov, oziroma breznačajna zahrbtnost štajercijan-cev, ki so se doslej štilili k naprednjakom.“ — Zanimivo! Ali se bo odslej gledalo na večjo disciplino med štajercijanci in naprednjaki?

Sapo je zaprlo „Narodnemu Dnevniku“ naše razkritje glede tesnih zvez med liberalci in štajercijanci. V prvi zadregi ne ve, kaj bi, in ponižno pravi, da bo odgovoril v prihodnji številki. To pa to! S svojim odločnim nastopom smo gospodom zmešali štrieno, in sedaj morajo temeljito premisliti, kako bodo zavijali in slepili javnost. Za obrambo pravične stvari ni potreba dolgega premišljevanja. Pa le ovin-karite, ljudstvo vam je tako že obrnilo hrbet!

Obsodbo klerikalcev imenuje „Narodni Dnevnik“ konec zagrebškega procesa. Zakaj? Seveda zato, ker so naši poslanci, v prvi vrsti dr. Šusteršič in dr. Krek tolikokrat in tako odločno pred forumom vse Avstrije, v državnem zboru in v delegacijah, ožigosa-li nezmiselno vladno politiko napram Jugoslovanom in zahtevali korenito spremembo.

Kričanje Nemcev zastonj. Razkosavanje Štajerske se še ni pričelo. Slovenski nadzornik iz Kranjskega bo nadzoroval samo tri obrtno-nadaljevalne šole na Spodnjem Štajerskem, ki imajo tudi slovenski učni jezik, in ne obrtnih sploh. Ta odredba pa datira že od l. 1907, in se je sedaj samo jasneje določilo, kate-re šole pripadajo kranjskemu inšpektoratu. Upamo, da se bo sedaj nemška javnost oddahnila.

Proč od Grada! je postalo geslo tudi spodnještajerskih Nemcev in posilinemcev. 4. t. m. so se zbra-li v Mariboru spodnještajerski, posebno mestni in tržki trgovci in obrtniki, ter so ostro nastopali proti graškim jesenskim sejnom. Protestirali so proti subven-cioniranju teh sejmov iz javnih fondov, ker so itak aktivni, in zahtevali da ne sme iz Spodnjega Štajer-ja nihče na te sejme. Mnogo gorkih je padlo na rač-un znanega poslanca Einspinnerja, ker protežira graške trgovce, in sploh graških mogotcev, ki gle-da-jo samo na svoj žep, in se ne ozirajo na nemško predstražo na Spodnjem Štajerju.

Za naš muzej. Pri vseh kulturnih narodih so muzejske zbirke važno sredstvo javne vzgoje in vid-no znamenje narodne individualnosti. Spodnještajer-ski Slovenci smo še v tem oziru daleč zaostali. Ima-mo še dragocenih reči, ki jih tuje vidijo in grabijo, mi pa spimo. Rodoljubi štajerski od Mure do Save, zbirajte starinske predmete in jih pošiljajte Zgodo-vinskemu društvu v Maribor za muzej. Ravnotako narodopisne in naravoslovne predmete.

Pazite na najdbe v prazgodovinskih grobiščih, posodbo, nakitje in orožje, na stare umetniške slike, staro pohištvo, orodje kmečko in rokodelsko, stare knjige in listine. Rudinstvo, rastlinstvo in živalstvo je istotako važno, da dobimo v muzeju nazorno sliko Spodnje Štajerske.

Lovec in najemnike lova prosimo, da pošljejo spodnještajerske ptice za gačenje in manjše živali g. Antonu Godec, učitelju v Lembahu pri Mariboru, ki gači za naš muzej, večje živali pa na Zgodovinsko društvo v Mariboru.

Upamo, da naš klic ne bo glas vpijočega v puš-čavi. — Zgodovinsko društvo.

Vprašanje okrajnemu zastopu v Mariboru. Za-kaj pošilja okrajni zastop v Mariboru našim kmečkim občanom s a m o nemške letake glede gosonic, če pošilja celo c. kr. okrajno glavarstvo slovensko-nemške? Ali plačujejo okrajne doklade samo Nemci? Ali hoče okrajni zastop, da bi imeli samo Nemci od tistih letakov korist, Slovenci pa ne? Slovenske občine spreglejte in pošljite vsako samonemško tiskovino o-krajnemu zastopu nazaj ter zahtevajte slovensko!

Dr. Lavoslav Gregorec. Mnogočastiti gospod dekan dr. Lavoslav Gregorec je obhajal dne 4. t. m. 25letnico svojega blagonosnega delovanja kot dušni pastir staroslavne novocerkovske župnije. Pri tej pril-iki je občinski odbor preljubljenemu svojemu dušne-mu pastirju in občinskemu odborniku izročil diplomo častnega občanstva. P. n. gospod kanonik in dekan so občinske, šolske in cerkvene zastopnike povabili v župnišče in so po svoji navadi bogato pogostili svoje častilce. Marsikatera podučna in vspodbudna beseda se je pri tem slovesnem sestanku izrekla. Bog ohrani našega prebлага gospoda kanonika. Prečastiti gospod kanonik in dekan naj bodo prepričani, da jim vsi duhovniki in posvetni podložniki ostanejo zvesti. Bog jih živi!

Politična morala nemškutarških zveznikov. — Avspicije, pod katerimi se bo zopet sešel drž. zbor, niso ravno ugodne. Radi nečuvne zagamanosti naše vlade, ki je ponižna dekla nestrpnih nemških nacio-

nalcev in kot taka noče poštenega in pravičnega premirja s Slovani, visi delavnost drž. zbora v zraku. Lahko se zgodi, da bo vlada prisiljena razpustiti zbornico — sama se drži kakor klop ministrskih foteljev — in razpisati nove volitve.

Nove volitve! Pri teh dveh malih besedah se našim liberalcem dela kar megla pred očmi. Hudič se boji križa, še bolj pa naši širokoustni liberalci volitev. V tem svojem strahu in trepetu za mandate so pa silno smešni in govore tja vendan stvari, ki zaslužijo radi svoje piramidalne neumnosti premijo. — „N. D.“ od 6. t. m. prinaša članek o koncu zagrebškega procesa. Seveda ga ni sam spisal, ampak ga je preplonkal iz Masarykovega „Časa.“ K zaključku si pa vendar upa dostaviti par samostojnih stavkov, in v teh pravi, da se klerikaleci pripravljajo na skok v vladni tabor, ker so vladni hlapci. Ali ni to za počit? Liberalci so se vdinjali vladi in se trudijo z napadi na Slovensko Unijo razbiti njeno enotnost in na ta način onemogočiti možnost teh vražjih novih volitev. Ravno tako mečejo že dolgo časa polena pod noge slovenskim deželnozborskim poslancem in jih silijo k uklonitvi, ker vedo, da bodo tudi razmere v štajerski deželni zbornici vplivale na razvozlanje razmer v državnem zboru in bi slovenska udaja gotovo pomagala zabraniti nove volitve. In konečno se ne ženirajo stopiti v zvezo s štajerčijanci, samo ker jim to daje nekoliko upanja, da ne bo teh strašnih novih volitev. Potem pa še govore ti zahrbtni in sebični harlekini o politični morali in hočejo dajati nauke.

Zemljevid slovenskega ozemlja bo stal Matico Slovensko okroglih 20.000 K. To svoto bo Matica morala plačati, brž ko izide zemljevid; zato pa je treba, da se oglašajo naročniki z naročnino naprej; sicer bi prišla Matica Slovenska radi zemljevida v težke neprilike.

Telefonska zveza Spielfeld—Ljutomer. V Radgoni se je vršilo dne 3. aprila posvetovanje interesentov glede uvedbe telefonske zveze Spielfeld—Ljutomer. K stroškom za zgradbo telefonske proge bo prispeval 70% erar, 30% pa interese in naročniki. Dne 4. aprila je bilo enako zborovanje v Ljutomeru. Trg Ljutomer mora prispevati 2500 K.

Matica Hrvatska, s katero je Slovenska Matica v najožji zvezi, se je na svojem obnem zboru preteklo nedeljo dne 3. t. m. v Zagrebu popolnoma poliberalila. Zmerni, kompromisni kandidati so propadli in je zmigala na vsej črti pokretaška lista. — Bojimo se in neka znamenja že govore, da hoče tudi Slovenska Matica slediti temu zgledu. Ali morajo res biti v vseh slučajih liberalci povsod enaki?

Visoka šola za cerkveno glasbo. V zadnji seji kuratorija c. kr. glasbeno akademije se je sklenilo ustanoviti poseben oddelek za gojenje cerkvene glasbe v Avstriji. Namen novega zavoda je vzgajati korne regente, organiste in korne godce. Učni načrt se je izdelal v dogovoru s kompetentnimi cerkvenimi osebami. Za ravnatelja je določen gospod Vincenc Goller, korni regent v Deggendorfu na Bavarskem, ki je rojen Avstrijec; zraven bode podučeval gospod Maks Springer, korni ravnatelj in samostanski organist opatije Emaus v Pragi, izvrsten poznavalec gregorijanskega koral.

Največ zaslug za ustanovitev prve avstrijske visoke šole za cerkveno glasbo, ki spada med državne zavode, sta si pridobila opat Alban Schachleitner v Emausu in prelat Piffl v Klosterneuburgu. Ta je dal na razpolago potrebne prostore za predavanje, dovolil obiskovalcem praktično uporabo na koru samostanske cerkve, in je podelil duhovnikom, ki študirajo na novem zavodu, stanovanje v samostanu.

Mesto deželnega sadjarskega nadzornika s plačo 2200 K, aktivitetno doklado 672 K in s potnim pavšalom 3000 K, skupaj 5372 K, razpisuje deželni odbor kranjski. Glede študij in delovanja niso omenjeni, oziroma stavljeni nikaki pogoji. Služba je vsekakor prijetna in primerno dotirana, zato bi bilo želeli, da se za to mesto potegnejo slovenski veščaki, da se ne podeli tudi to važno mesto kakemu tujemu, jezika nezmožnemu in mogoče celo strokovno neizobraženemu prosilcu. Prošnje je vložiti do 15. t. m. pri deželnem odboru kranjskem.

Ali ste s slepoto vdarjeni? Neverjetno, pa resnično je, da mnogi gospodje, ki se čutijo sicer zavedne Slovence, z denarjem in z darili starinskih in umetniških predmetov podpirajo nemške muzeje v Mariboru, v Ptuj in Celju. Ali veste, kaj delate? Ali ne spoznate, da je namen vsem tem „muzejem“, zadati spodnještajerskim Slovincem se tisti smrtni udarec, ki ga ne more zadati nemška politika, Südmarcha in Schulverein? Smo li še vedno v tisti dobi, ko se je popivanje po „narodnih“ krčmah smatralo za najzaslužnejše rodoljubno in kulturno delo? Naši sovražniki se lahko v pest smeji naši, hujši kakor otroški naivnosti in kratkovidnosti. Kdaj se bomo enkrat vzdramili in začeli sami zase skrbeti?

Krščanski železničarji — naprej! Slovenski krščansko-socialni železničarji se zadnje čase zelo marljivo organizirajo v Prometni zvezi. Minulo soboto dne 2. t. m. je priredila ljubljanska krajna skupina Prometne zveze v dvorani gospe Češnovar v Ljubljani zelo dobro obiskan shod, na katerem je govoril državni in deželni poslanec monsignor dr. Žitnik. V nedeljo dne 6. t. m. popoldne sta pa govorila na Gorjah zbranim gorenjskim krščansko-socialnim železničarjem poslanca Piber in dr. Krek. Zborovalce je pozdravil vrli gorjanski župan Jan.

Slovensko romanje v sveto deželo.

Verni Slovinci!

Glejte, gremo gori v Jeruzalem.

Luka 18, 31.

Stopamo pred vas z veseljem oznanilom: V sveto deželo pojdemo! —

Pred dvema letoma smo bili v Lurdu. Pod božjim in Marijinim varstvom se je naše romanje izvršilo srečno; romarji so bili polni zadovoljnosti in hvaležnosti, da jim je bilo dano videti blaženi kraj Marijinega prikazanja.

Je pa še neki drug kraj na zemlji, kamor nas vleče srce, kjer doslej Slovinci še nismo bili. To je dežela, katero že pridevek „sveta“ dežela odlikuje od vseh drugih; dežela, katero je večna Beseda, ko je meso postala ter med nami prebivala, počastila s svojim 33letnim bivanjem; dežela, v kateri se je zgodilo največje delo človeške zgodovine in najlepše delo usmiljenja božjega: odrešenje človeškega rodu; dežela, katero je Bog sam namakal s svojo krvjo. Dežela, o kateri smo že kot otroci slišali toliko pripovedovati v svetopisemskih zgodbah; dežela, katero imamo vedno pred očmi v nedeljskih evangelijih; dežela, za katero so stotisoči kristjanov srednjega veka v križarskih vojskah prelili kri in darovali življenje.

Kdo izmed nas si ni že želel biti tam, in gledati svete kraje, ki so tolikokrat v našem duhu?

Verni Slovinci! Zdaj je priložnost. Posamezniku je težko iti. V družbi domačih ljudi je to lahko. Zato napravljamo v tem letu

I. skupno slovensko romanje v sveto deželo.

Romanje bo trajalo od 2. do 21. septembra.

Z ozirom na prostor na ladji se sprejme: 44 oseb v I., 142 v II., 350 v III. razred. Skupaj 536.

Troski romanja so: I. razred 450 K, II. razred 400 K, in III. razred 280 K.

Za tako dolgo potovanje jako nizka cena. S tem je plačano vse: vožnja, hrana, prenočišče in drugo. Sprejemajo se samo zdrave osebe obojega spola.

Čas za priglasenje je od 1. aprila do 15. julija. Kdor se prikladi, bo takoj dobil še natančnejše pojasnilo o pogojih, in razmerah romanja.

Vsa pisma v tej zadevi naj se naslovljajo: Odbor za jeruzalemsko romanje v Ljubljani.

Verni Slovinci! Lepa prilika se vam nudi. Čas je ugoden, cene nizke, pot sama vabljiva. Stali bomo na mestu, kjer je povila Devica božje dete in ga položila v jaslice, in na mestu, kjer je stal križ, drevo življenja za človeški rod — najsvetejši mesti za kristjana. Komur razmere pripuščajo, se pridruži svetemu potovanju!

V Ljubljani, meseca sušca 1910.

Odbor.

Štajersko.

Mariborske novice.

Slovanska čitalnica v Mariboru priredi v nedeljo dne 10. aprila 1910 velik koncert v veliki dvorani Narodnega Doma. Vspored: 1. W. A. Mozart: Ouvertura Don Juan. Orkester. 2. a) A. Nedved: Potopnik. Moški zbor s tenor-samospevom in četverosplovom. b) R. Savin: Ponočni stražnik. Moški zbor. 3. a) A. Lajovic: Kaj bi ne gledal. b) R. Savin: Poslednje pismo. c) G. Donizetti: Ciganka. Sopran-samospevi. 4. a) N. Drdla: Kubelik serenada. b) F. Prume: Air Militaire. Solo-gosli. 5. Narodne pesmi, prirejene za moški zbor. a) Bom šel na planince (harm. I. Čerin). b) Bog je stvaril zemljico (harm. H. Družovič). c) Škrjanček poje, žvrgoli (harm. H. Družovič). d) Slovo (harm. A. Foerster). 6. R. Wagner: Fantazija iz opere Tannhäuser. Orkester. — Začetek točno ob 8. uri. Blagajna je odprta ob 7. uri zvečer. Cene prostora: Sedeži v parterju 1.—3. vrsta 3 K; 4.—6. vrsta 2 K; 7.—10. vrsta 1 K 40 vin.; 11.—16. vrsta 1 K; na galeriji 60 vin. Stojišča v parterju 60 vin., diški 40 vin.; na galeriji 20 vin. V predprodaji se dobivajo vstopnice pri g. Fran Burešu, Tegethoffova cesta 33, na dan koncerta od 2.—3. ure popoldne v Slov. Čitalnici.

Da je svet okrogel in da se na tej krogli mnogokaj zanimivega dogodi, je znano. Znano pa še ni bilo dosedaj, da že nemški srajčniki pod vplivom nemške kulture napadajo po ulicah mirno idočo Slovence z raznimi psovki in kliči. To se je dogodilo v ponedeljek, dne 4. aprila —, ko so šli fantje Orli od blagoslava iz Alojzijeve cerkve mirno po koroški ulici... Naenkrat so jih nemški paglavci nahrulili s psovki, kakor: „Windische Hunde“, „Hunger leidendes Volk“, „Windische Zöl“ itd. skozi vrata hiše štey. 11. Razume se, da so se nemški omikanci, ki so slučajno to čuli, glasno krohotali, ter z napadenimi fanti kazali že itak nam dobro znano nemško kulturo, namesto, da bi jih posvarili in odvrgli od nadaljnega izzivanja. Imena teh fantov so na razpolago. Čudno pa, da policija nikoli ne čuje in ne vidi takih skandalov, saj drugače je vendar zraven pri vsaki najmanjši stvari.

Maribor. Gospod Kline je izdal in založil krasne noveletne stenske koledarje v slovenskih barvah. Radi tega nas in njega sedaj, ko je minilo od takrat že 5 mesecev, napada iz ne vemo kakšnih vzrokov zapoznel „gospod“ v „N. Dnev.“ Kar se nas tiče,

povemo „Nar. Dnevniku“, da se mi ne bomo ozirali na take privatne zadeve in vestno tudi nadalje preganjali nemškutarjenje iz gotovih mariborskih krogov. Gospod Kline se bo pa že znal sam zavarovati.

Maribor. Naš občinski svet se je v seji dne 6. aprila zopet ovekovečil za eno stopnjo više. Junak dneva je bil advokat dr. Orosel. Stavil je peticijo za obnovo dravske in pesniške regulacije, ki jo je baže zakrivila slovenska obstrukcija. Gospodje so najbrž prespali več tednov in se jim je porodila ta misel v sanjah. Srečni so bili gospodje občinski svetniki, ker so kar z enim udarcem ubili slovenskega obstrukcijskega zmaja. Občinski očetje so spoznali v tej seji tudi, da je vlada Spodnje Štajerske že ločila od ostalega dela dežele. Ker je nadzorstvo spodnještajerskih obrtno-nadaljevalnih šol pridelila ljubljanskemu nadzorništvu, je mariborsko in spodnještajersko nemštvo v smrtni nevarnosti. Tega „obupnega“ položaja jih je rešila posebna resolucija!

V tej seji se je baval občinski svet z neko vlogo tovarne glinskih izdelkov v Račjem, ki je bila vložena v slovenščini. Ker je baže edini poslovni jezik magistrata nemščina, je vlogo mestni svet zavrgel. V bodoče bo najboljša, da mestni svet s kitajskim zidom zabarikadira mariborsko nemštvo, da mu slovenski zrak ne bo moril trhla pluća.

Celjske novice.

Okoliška šola celjska — pred sodiščem. Dne 7. t. m. se je pri okrožnem sodišču vršila vskljena obravnava proti p. Ludoviku Rantašu, ki je bil od liberalnih učiteljev obtožen, da je kot katehet v neki vlogi na okrajni šolski svet opisal neznosne razmere na tej šoli in povedal, da so nekateri učitelji zoper tovariša Levstika začeli sovražno gonjo, odkar je l. 1906. otroke spremljal v cerkev k izpraševanju po milosti knezoškofu, da so ga šikanirali, zaničevali, zasmehovali, ter uprizarjali izgrede zoper učitelja Levstika in katehete, da je hotel učitelj Voglar očenaš iz šole odpraviti, da je učitelj Žagar pred šolarji v petek klobaso jedel, ter mladino na ta način pohujševal. Obtoženec, zastopan po g. dr. Benkoviču, je bil v obeh instancah opravičen, ker se mu je dokaz posrečil. Menda se bo šolska oblast sedaj vendar zganila in nemudoma napravila red tem turškim razmeram; prizadeti stariši pričakujejo, da se ne čaka na konec šolskega leta. — Ta razsodba je vsekakor mrzel tuš za razgrete liberalne glave; par cvetk iz te pravde bomo s časom priobčili. Odkrile so se stvari, ki ne delajo časti tej šoli; zato pa je nujna od pomoč potrebna.

Celje. Da je v celjskem liberalnem taboru veliko nezadovoljnosti in mnogo nespornostimljenja, smo vedeli. Sedaj se je o tem začelo pisati tudi iz njihovih vrst. Za odkladanje svojih internih pritožb so si izbrali starko „Slogo.“ Tam dopisnik opravičeno očita celjskim liberaluhom, ki delajo le za svoje žepe, da za slovensko šolsko vprašanje ničesar ne store, nasprotno, opaziti je celo nazadovanje. Potem pravi doslovno: „Pa kako bi bilo tudi drugače, če vsak vleče na svojo stran in ni v nobeni narodni stvari skupen nastop več mogoč. Isto je bilo opaziti tudi pri ženski in deloma tudi pri moški Ciril-Metodovi podružnici.“ Da, da, naši liberaluhi se niti med seboj ne trpijo, ker vsakega obhaja bleda zavist, da nemara njegov drug vendar boljše služi.

Celje. Napad na naših mladoliberalnih listih na staroliberalno posojilnico je vzbudil tukaj veliko pozornosti in dal povod marsikaterim zanimivim diskusijam. Simptomatičen je napad radi tega, ker nam kaže, kako hudo lačni so mladoliberalni jastrebi, in da sedaj preže na staroliberalno, dobro rejeno piško, na celjsko posojilnico. Nimajo ponižnih želj, tega človeku se to hlastanje in mlaskanje mladoliberalcev samo po dohodkih vendar začne gabiti.

Laži nemško-evangeljskih listov. „Nemško-evangeljska korespondenca“ je poslala na nemške liberalne in protestantske liste perfidne laži o jezuitih. Tudi celjska „Deutsche Wacht“ prinaša te laži. Pravi namreč, da je jezuitski red v jeseni umrlega p. Opitza iz svoje družbe izključil, ker je bil bolan, in torej ne več poraben. Jezuitski red da ga je vrgel na cesto, kakor izžeto citrono. Pa tudi naprej da ga je zasledoval in preganjal. Red je prepredil, pravijo te laži, da bi p. Opitz bil sprejet v dunajsko bolnišnico, dosegel celo, da ga je dunajski nadškof izgnal iz Nižjeavstrijskega. Nihče se ga ni usmilil, le neki protestant mu je podaril 50 K iz usmiljenja. Po naših informacijah, ki nam jih je podal dunajski provincijal, P. Wimmer, pa je vse to laž. P. Opitz je bil zadnji dve leti bolan, a v tem času je red tisoče kron izdal za njegovo ozdravljenje, pošiljal ga je na letovišče v Wienerwald, v Lusingrande v morske kopeli, v Švico itd. Ko vse to ni pomagalo, je bil Opitz na lastno ponovno prošnjo odpuščen od reda in je postal svetni duhovnik. Pa tudi za nejezuita je jezuitski red poplačal vse stroške zdravljenja in končno tudi stroške pogreba. O bajki s protestantom redu ni nič znane. Da bi dunajski nadškof p. Opitza izgnal iz Nižjeavstrijskega, je istotako neumna laž.

Prezbiter dr. Ambrožič je tudi volilec na Teharjih, ker plačuje 1 vinar davka.

Celje. Gotovo je, da se bo kmalu odvez slovenski celjski otroški vrtec šolskim sestram, kajti liberalci so pričeli že s svojim delom, s podkopavanjem. Na obnem zboru celjskih ciril-metodarskih podružnic je že več govornikov napadalo šolske sestre, ter želelo korenite remedure. Radovedni smo, kako se bo

sta novoizvoljena odposlanca liberalne Ciril-Metodarije prof. dr. Medved in Vreže tolažila, ako tudi tukaj free šolske sestre iz civil-metodarskih zavodov.

Ptujske novice.

Ploj stopi v nedeljo pred svoje volilce pri Sv. Marjeti na Pesnici, kjer ima še zadnje ljudi, ki sploh kaj verjamejo njegovim besedam. Obravnaval bo baje tudi politična vprašanja splošnega značaja. Ploj naj pazi, da ne bo zopet brez njegove notorične „vednosti“ prišlo kaj takega v časnike, kar se potem mora zatajiti, ali vsled česar bi ga celo „Zveza južnih Slavov“ poklicala zopet na odgovor.

Naglo umrl je na Bregu pri Ptujju dne 30. m. m. Anton Šijanec, posestnik iz Vičave. Zdrav je šel 70letni mož omenjenega dne k mesarju Stanecu na delo; proti večeru mu postane slabo in čez par trenutkov je bil mrtev. Rad je žganje pil.

Na mestnem uradu ptujskem že dolgo časa nimajo načelnika. Sedaj prakticira nek mlad jurist.

Kavarna „Europa“, lastnina gospoda Kupferschmieda, se na zahtevo mestnega sveta prezida in moderno ureja, da more paradirati z novo mestno hišo.

Velika suša pritiska že sedaj na ptujsko polje; zelo se je bati, da spet ne bo sena.

Drugi kraji.

Sv. Križ pri Mariboru. V nedeljo dne 17. t. m. priredi naše kmečko bralno društvo v prostorih Jožefa Mačeka po domače Pipuša, igro: „Prepirljiva sosed“ ali „Boljša je kratka sprava, kakor dolga pravda.“ Pride tudi govornik iz Maribora. Začetek po večernicah. K obilni udeležbi vabi odbor.

Cirkovce. C. kr. državnemu pravdnistvu stavimo javno vprašanje, kaj je s tisto hranilno knjižico krajnega šolskega sveta, s katero je nekdo neopravičeno in brez vednosti krajnega šolskega sveta v Cirkovcih dvignil kar 1200 K? Naj se prebere zapisnik seje krajnega šolskega sveta, ki je bil doposljan okrajnemu šolskemu svetu v Ptuj. Denar se je dvignil, a načelnik ne dobi denarja. Pravica za vse! Ali je naj gremo iskat v Gradec ali na Dunaj? Mi ne bomo molčali.

Mozirje. Po izvolitvi novega občinskega starešinstva dne 31. marca so mozirski naprednjaki razobesili zastavo, bobnali po trgu in naznanjali izvoljeno starešinstvo. Da pa so bolj navdušili svoje somišljenike, začeli so streljati s topiči na javni deželni cesti, tik Schusterjeve hiše, s kateri stanuje c. kr. orožništvo. Na enkrat pa se sliši obupni klic: „Pomagajte, vstrelil se je!“ In resnično. Mlademu 18-letnemu fantu je šel strel naravnost v glavo in je pri tem zgubil levo oko. Fanta so odpeljali v bolnišnico v Celje. Vprašamo tukaj javno c. kr. politično ekspozituro in c. kr. orožništvo v Mozirju, ali jim je znano, da se je na deželni cesti tik Schusterjeve hiše že mnogokrat streljalo in izzivalo, in se je že pred par leti ponesrečil mladi fant, ki si je odstrelil dva prsta? Sedaj je že druga žrtev, katera bode imela za mladega fanta hude posledice. Kakor se sliši, zahtevali so streljanje odlični mozirski gospodje. Kdo je to streljanje dovolil in povzročil? Zahtevamo od c. kr. politične ekspoziture in c. kr. orožništva natančno preiskavo. Zadeva naj se izroči pristojni oblasti.

St. Ilj v Slov. goricah. Ugovor, ki so ga vložili Slovenci proti izvršenim občinskim volitvam v St. Ilju, je namestnija v sporazumu z deželnim odborom zavrgla. Slovenci smo se namreč pritožili proti formalnemu pogrešku pri žrebanju v II. razredu, nepravilnostim, ki jih je uganjala potom volilne geometrije Šturmka, in proti glasu južne železnice. Ker proti odloku namestnija ni dovoljen noben priziv, se bo vršila volitev župana v bližnjem času. Razmerje v občinskem odboru je 6 proti 6.

St. Jakob v Slov. goricah. V noči 3. aprila je pogorela hiša in gospodarsko poslopje M. Vudlerja na Drankovcu. Pogorelo je vse: živina, zrnje, krma in premičnina. Škode je nad 6000 K. Posestnika Vudlerja in njegovega hlapca je orožništvo aretiralo, ker sta osumljena požiga. Oba zanikujeta to dejanje.

St. Ilj v Slov. goricah. Ervin pl. Pistor, brat nekdanjega šentilskega župana Pistorja je kupil po poročilu „M. Zeitung“ grad „Lančahof“ pri Lipnici.

Smartno pri Velenju. V nedeljo, dne 10. t. m. po prvem sv. opraviilu se vrši v Društvenem domu predavanje. Govori deželni poslanec dr. Verstovšek.

Sv. Jurij ob juž. žel. Telovadni odsek Orel priredi v nedeljo dne 10. aprila po večernicah gledališko predstavo, žaloigro „Garcia Moreno“ v dvorani Katoliškega doma. K obilni udeležbi uljudno vabi odsek Orel.

Jarenina. Dne 5. aprila se je hudo ponesrečil gospod Karol Ornik, gostilničar in mesar v Jarenini. Blizu St. Ilja se mu je splašil konj. Ornik pade z voza, z nog obvisi na vozu. Konj leti v divjem diru naprej. Sreča v nesreči je bila, da je Ornik padel iz voza. Našli so ga potem v luži krvi na cesti brezvestnega ležati ter so ga pripeljali domov v Jarenino.

Jarenina. Pri nas se vrše dne 14. aprila občinske volitve. Opozarjamo naše somišljenike, da se pravočasno pripravijo, da ne bo neljubega presenečenja.

Gornjigrad. Da je trg Gornjigrad že od nekdaj najbolj razvpit po svetu zaradi podlega liberalizma, zato skrbijo razni mazači po liberalnih cunjah. Ker se tem ljudem posebno zadnje čase ostro na prste gleda, zafo še v zadnjih zdihljajih vpijejo, kakor bi jih drl na meh. Da bode svet vedel ceniti take napade za to, kar so, hočemo enkrat za vselej posvetiti v to dično družbo. O zasebnem njihovem življenju sploh ne moremo govoriti v dostojnem listu, le toliko omenimo, da je morala posebno zadnje čase večkrat sodnija in orožništvo vmes poseči, ker so ti ljudje izgubili že vsak čut dostojnosti. Le nekaj črte iz javnosti hočemo navesti, ki kažejo naprednost v najlepši luči.

Stari Krajnc je posodil svoj čas grajščinskemu oskrbniku Di Centa svoto okoli 8000 K, katero mu je isti Di Centa pozneje pošteno vrnil, kar kažejo poslovne knjige in pričajo uradniki. Di Centa je bil odstavljen, prišel je Gold, tudi ta je šel, in glej ga, spaka, naenkrat tirja Krajnc od grajščine tiste tisočake, katere je že zdavno prejel. Grajščina se mu smeje, a Krajnc popolnoma resno toži, seveda izgubi tožbo in mora še povrh plačati vse stroške okroglo 3000 K.

Ko bi kaj takega storil klerikalec, koliko vpitja bi bilo, a Krajnc je še zmiraj pri „Narodnem Listu“ ugledni tržan, občinski odbornik, načelnik liberalne posojilnice itd. Kako se tako postopanje od strani Krajncu imenuje, to čitatelj sam ve.

Neki naprednjak iz napredne družine je kradel hranilne knjižice kar iz žepa, drugi tak nadepoln naprednjak je vkradel iz trgovine par črevljev, a je imel to smolo, da je po en črevelj od različnih parov pograbil, ker se mu je mudilo. Ta naprednjak igra sedaj veliko ulogo v liberalnih krogih. Ako zanima „Narodni List“, mu lahko imena teh dveh poštenjakov navedemo, mi jih še sedaj iz usmiljenja zamolčimo.

Liberalna tržka občina ima za ogledovalca mrličev zdravnik dr. Konečnika. Ta ima dovolj časa za lov in obiske, a mrličev večkrat ne gre na dom pogledat, ampak na sredi trga morajo pogrebet rakev odpreti in tam tipa mrliča pred očmi vseh pogrebcev. Kje so tu zdravstveni predpisi? Kako mučno je to za žalujoče sorodnike! Dva dni prej pa je že zapisal na mrtvaško-ogledni list, da je dotični mrtev in vzrok smrti. Občino se je na to že opozorilo, a nič ne stori, ker je ogledovalec mrličev — občinski odbornik.

Za časa znanih ljubljanskih izgredev dne 20. septembra 1908 izobesili so seveda naši napredni narodnjaki črno zastavo, a ravno v tistem času so naročili zastor za čitalniški gledališki oder, navadno mazarijo — naravnost iz Prusije, iz Neu-Ruppina pri Berlinu, torej od najhujših nasprotnikov vsega slovanstva. Ali bi ne bili dali rajši zaslužiti par kronc kakemu lačnemu liberalnemu slovenskemu slikarju, ki bi kaj takega ceneje namazal. V znak pokopane slovenske narodnosti so torej izobesili dne 20. sept. 1908 črno zastavo. Kakor ironija se bere sedaj „Narodna Čitalnica.“

Ker se pristaš naše stranke ne pusti komandirati od fine napredne inteligence, so mu čisto resno grozili v časnikih z ubojem. Torej, kradeš lahko, groziš z ubojem in še vse drugo lahko storiš, samo prisegati moraš na „Narodni List“ in vse ti je dovoljeno. Te vrstice smo zato napisali, da svet ve, kaka je tista stranka, ki pošilja dopise v liberalne cunje. Najboljše je zapisal takim pičcem v spominško knjigo izvrsten gospod nadučitelj: Težke vaše so peroti, strte tudi že precej, samo kljuni dobri in jekleni, ampak umazani kot vse. — Da, res, nad vse umazani so kljuni dopisnikov „Narodnega Lista.“

Gornjigrad. Notar Drukar, ki je znan po svojem finem obnašanju, je začela državnoborskih volitev imenoval dr. Šusteršiča za nesrečo slovenskega ljudstva. Priče na razpolago. Ta Drukar bo sedaj šel k dr. Šusteršiču beračit za železnico; zdaj, ko ga potrebuje, pa ga imenuje velespoštovanega vodjo slovenskega ljudstva, in da naj ne odreče svoje vplivne pomoči. Pri dr. Benkoviču je že bil notar, zdaj še bo šel k dr. Šusteršiču, h Kreku, Lavrenčiču, samo k liberalcem ne. Živel vodja naprednjakov gornjegrajskih! Sicer pa se obračamo tudi mi na dr. Šusteršiča, da s svojimi tovariši vred upošteva opravičeno željo po tako potrebnih železnicah in naj se pri tem ne ozira na osebe — liberalne voditelje, ampak na vrlo ljudstvo gornjegrajskega okraja, ki vse stoji v taboru Vseslovenske ljudske stranke.

Sv. Barbara v Haložah. Pri kopi v vinogradu je dne 1. t. m. prebil lobanjo Debeljaku Haljču v svaji sosed Emeršič (Jupiter) na Mejah ter ga z motiko malone ubil. Javil se je sam orožnikom in sodniji. — Veliko preglastic je napravil pri posojilnici neki šolar, ki je zmaknil krog 115 K iz kase, a se je brž izdal, ko je začel s tovariši v Korenjakovi krčmi veselo življenje. Malo čudno je bilo vendar videti, to mlado omizje pri litrih. Zdaj se je to pohajkovanje nehalo, ker je davica ponehala in se je šola zopet otvorila.

Dobrna. Ob priliki slovesa od našega „znane-ga“ Schreinerja so občinski odborniki in cerkveni ključarji in drugi čakali na novega č. gospoda kaplana Mihaela Barbiča. Topiči so zagrmeli in živio! klci doneli, ko je voz pripeljal novega gospoda ka-

plana v spremstvu svojega tovariša č. gospoda Žganka iz St. Jurija. V vznesenih in prisrčnih besedah so novega gospoda može in fantje pozdravili in videlo se je novemu gospodu, kako radostno so bili presenečeni nad tem sprejemom. Blagi gospod, bodite prepričani, da bomo tudi vam sledili (v vsem vašem stremljenju za vero in za domovino. Nasprotnikom pa kličemo, da je njihovo veselje bilo dosti pre-zgodaj nad odhodom č. gospoda našega voditelja Schreinerja.

Don Rua.

Premnul je blagi apostol ljubezni in goreč delavec v vinogradu Gospodovem, Mihael Rua, vrhovni salezijanski predstojnik v Turinu. Bil je rojen dne 9. junija leta 1837. na Laškem, in bi obhajal letos v kratkem 50letnico mašništva. Volja nebeskega vladarja in gospodarja ga je pa hotela imeti pri sebi v rajskih višavah nebeskih. Kdo se ne spominja blagega starčka, ko je bil navzoč pri polaganju in blagoslavljanju temeljnega kamna cerkve Marije Pomočnice na Rakovniku pri Ljubljani. Komaj se je vzdrževal po koncu, a ljubezen do Boga in mladine ga je tako poživila in okrepila, da je premagal dolgo potovanje po železnici. On je bil pravi naslednik častitljivega Don Boska, oživljajoča duša cele družbe in vseh naprav, pravi oče vsem salezijanskim sotrudnikom, katerih je že cela truma. Tudi mi Slovenci se že štejemo v veliko število k njim. Kdo pa ne pozna blagega namena salezijanske družbe, ki se peča z vzgojitvijo zanemarljene mladine in sirot. In ravno Don Rua, kot nasledniku častitljivega Don Boska, se je posrečilo, to blago družbo vpeljati v Ameriko, in v drugih prekomorskih deželah ustanoviti misijone. Tudi med nas so prihiteli Salezijanci ravno po trudu Don Rue, in že štejemo nekaj zavodov, nekaj se jih bo pa še ustanovilo. Namen vseh je, vzgojevati zanemarljeno mladino z ljubeznijo in dobroti. Vrhovni predstojnik te blage družbe je zatisnil tedaj oči za večno, in se preselil iz tužne zemlje v višave nebeske. Po vseh zavodih bo ostal dan 6. aprila 1910. dan žalosti in v znak žalosti vihra na vseh zavodih črna zastava ter naznanja ljudem, da je preminul blagi apostol Don Rua — svetnik.

Koroško.

Prevalje. Katoliško izobraževalno gibanje na Koroškem. Dne 4. t. m. se je v Prevaljah ustanovilo katoliško izobraževalno društvo. Ljudstva je bilo do 300, veliko zlasti fantov. Govoril je F. Tersegav, ki je med drugim osvetlil tudi cirilmetodsko narodnost in njeno lažipobožnost na gotove obroke. Pristopilo je po govoru takoj 150 članov, veliko tudi žena in pa deklet iz cele fare. Ljudstvo je bilo zelo vneto. Dan poprej so ustanovili Cirilmetodarji z dvema strašno nabožnima govoroma svojo podružnico, pa nabrali so komaj dva tucata članov, med njimi bivšega kandidata nemških nacionalcev in vodjo štajerčijancev, župana Pristova, ter bogataša Lahounigga, ki bi najbolj otroški vrtec rabil na lastnem domu, koder njegovi otroci ne govore niti ene besedice slovenski. Iz tega dejstva se razvidi, kako resno mislijo Cirilmetodarji z narodnostjo, zakaj Pristova so vzeli v svojo sredo le zato, ker je zagrizen liberalec. Ljudstvo pa, ki Pristova videti ne more, se seveda tudi za Cirilmetodarijo, kojega patron je postal posilinemški magnat, ne more ogrevati in jo zato popolnoma ignorira. Korošci, snujte izobraževalna in tudi mladeniška društva!

Poreče. Na prodaj je mlin z žago in stiskalnico na Žihpoljah pri Blatnem gradu. Prodaja to posest Schneeberger na Živinskem trgu v Celovcu.

Mlinare. 67 K 50 v je nemškemu Schulvereinu poslal naš „dajčfortšritli“ Schützenklub. Kdor zaničuje se sam, je vreden tujčeve pete! Le tako naprej!

Dobrlavas. Ob našem mičnem Klopinskem jazeru si je kupil od posestnika Eberweina prostor za letovišče stotnik baron Söll.

Šmarjeta pri Velikovecu. Dne 1. aprila se je poslavljalo od naše šole, preseljujoč se v Možico, znani naš nadučitelj, in čeravno rojen Kranjec (!) strasten nemško-liberalni agitator Skorčič. Naš župan in propadli nemško-liberalni deželnozborni kandidat Rösch je proslavljajoč njegove „zasluge“ za občino, neki Pirkar pa zasluge za nemški šulferajn.

Celovec. Dne 29. sušca je bil glavni zbor društva „Svobodna šola.“ Velenemec dr. Angerer in pa socialist Riese sta se našla v bratskem objemu. Govoril je poleg teh tudi še neki dr. Bernhard iz Dunaja. Hvalili so liberalno učiteljstvo in ubijali skupno „klerikalnega zmaja.“

Poreče. Naša občina (v posilinemških rokah seveda!) je skupno z Velenemcem in znanim stotnikom Teppnerjem, posestnikom po domače Topličnjakom v Toplicah pri Beljaku, kupila naš grad, ki je bil dosedaj lastnina šentpavelskih benediktincev, za 425 tisoč K.

Krivavrba. Po domače Križ v Tudrščah pri Blatnem gradu prodaja svoje tukajšnje posestvo, ki bi bilo vstvarjeno za kakega gostilničarja. — Tudi Damanjkova kajža v Hojaličah je na prodaj.

Ali ste že obnovili naročnino?

Kranjsko.

Liberalni „aranžma.“ Mestna občina ljubljanska je predlanskim kupila pri Cerkljah na Gorenjskem takozvani Sangrad, ga prekrstila v „Paradiž“ in napravila ondi veliko letovišče za ljubljanske šolske otroke obojega spola. V zadnjem času so se pa dogajale v „Paradižu“ škandalozne stvari. Mlad učitelj, kateremu je ljubljansko županstvo poverilo nadzorstvo otrok v letovišču, je bil obsojen na pet mesecev težke ječe. Ti težki prestopki sami na sebi, kakor so obsoje vredni, so vendar zgolj osebni in bi se mi z njimi ne bavili.

A to se je namreč skoro moralo zgoditi. Ravno tako velika krivda, kakor mladega, 20letnega učitelja zadene one ali onega, ki so to nadzorstvo v „Paradižu“ uredili. Samo pomislimo! Mlademu učitelju je bilo poverjeno nadzorstvo deklic ponoči v spalnicah. A to se ni zgodilo pri pomanjkanju ženskih nadzorovalnih moči. Med tem ko je imel 20letni fant nadzorstvo črez deklice, so nadzirale ženske-učiteljice ponoči — dečke. Ta nečuvenci aranžma je seveda več kot polovica vzroka, da se je zgodilo hudodelstvo in oškodovalo mnogo mladine in mnogo družin.

Umevno je, da je radi teh razkritij v Ljubljani mnogo razburjenja. Posebno famozni aranžma, ki je izšel iz liberalnih ljubljanskih krogov, vzbuja vseobčo ogorčenje. „Slovenec“ odločno zahteva pojasnil in remedure, ter se posebno obrača na deželni šolski svet, od katerega zahteva ostro, brezobzirno preiskavo.

Kočevarji se gibljejo. Kranjski Kočevarji so zapričeli s pomočjo Schulvereina osvajalno politiko. V kratkem bodo v občini Dobliče v črnomaljskem okraju občinske volitve. Kočevarji se pripravljajo z vso živahnostjo in z vsemi sredstvi, da naskočijo to do sedaj slovensko občino. Kakor čujemo, so že precej samozavestni in pričakujejo sigurno zmago. To so žalostne razmere in dajo misliti. Ali ni dovolj, da sili Nemec z vso silo čez naše meje? Ali naj dopustimo, da se bo ta črv ojačil v našem osrčju? Potem mora biti vseh naših odpornih sil kmalu konec. Vsi meročajni faktorji na Kranjskem naj se zganejo in vendar že enkrat popolnoma uvidijo nevarnost, ki jim preti. Slovenski bratje na Kranjskem, zavejte se in zavrnite krepko in odločno predrzne nemške nakane.

Evropi v uvaževanje.

Nedavno je kongres Združenih držav Severne Amerike glasoval za zakon proti trgovini z „belimi sužnji.“ Zakon je velike važnosti in koristi za državo, da vrže od sebe madež in pečat sramote, ki meče črne sence na najmilejše spomine moralnega življenja. Se je v spominu oni čas, ko se je mogočno dvignil narodni ponos in humanitarno čustvo svobodnih državljanov Severne Amerike proti podržavljenju suženjstva črncev. Radi tega je bila država do temelja, vzburkana in vznemirjena; hud boj se je bil in robstvo je bilo uničeno. Slednji ameriški domoljub je uvidel, da je suženjstvo črncev bila največja sramota za njegovo domovino.

In danes?

Trguje se ravno tako z belimi sužnji, čeravno protestira ves civilizirani svet. I narod i vsi ljudje zdravega razuma se dvigajo danes proti tej trgovini, ki kviri, zastruplja in ubija na tisoče državljanov, ki ima grozne posledice tako za državo in za človeško družbo.

Zato hoče svobodna ameriška država storiti temu konec. Njeni uradniki po mestih, sodne osebe in poverjeniki v raznih pristaniščih so dobili nalogo, naj strogo pazijo in marljivo zabeležijo vse, kar bi mogli zaslediti glede te trgovine, da na temelju teh podatkov država izda strogo postavbo.

Na podlagi tega se je opazilo, da se na vse možne načine gaziyo najprimitivnejši moralni zakoni brez vsakega ozira na Boga in brez strahu pred državnimi zakoni. Današnji svet gre za tem, da razruši in preseka vse vezi, ki vežejo človeka na božanstvo. Posledica tega je, da ljudje nimajo nikakega smisla za religijo, da je moralna degradacija tako strašna. Za družbo, oropano vsakega pozitivnega religioznega principa, moralni zakoni nimajo pomena in ne stavljajo nikake zapreke njenim razuzdanim strastem.

A tudi odgoja sama se niti najmanj ne ozira na to: vero in versko življenje zamenjuje popolno vživanje. V življenju se ne vpraša, ali je to dopušče, ali ne, temveč samo, ali se vživa ali ne. Na takih pojmihi se osnuje trgovina z belimi sužnji. Ni treba biti prerok, da se spozna, kaka strašna socialna rana izvira iz tega. To je znano, zato smo uverjeni, da se bo sklenjeni zakon brez ozira in strahu strogo izvrševal.

Ako kje, gotovo najmanj v Ameriki zapovedujejo duhovniki, pa vendar ona kaže stari grešnici — Evropi — pot, po kateri ji je treba hoditi. Zdravo svobodomiselnostv trebi in v korenini uničuje divjaške ekstravagance za pravo korist človeštva, a lažnjivi liberalizem in psevdomodernizem vzdržuje in se diči z onim, kar je vse preje nego dika in korist čelga ljudstva.

Narodno gospodarstvo.

Saniranje južne železnice. Pogajanja južne železnice z vlado niso dovedla do nobenega uspeha, ker se zastopniki vlade niso hoteli izjaviti za nikakoršno koncesijo. Govori se sicer, da je možno podaljšanje dosedanjega stanja do leta 1917., če bi se odložila amortizacijska žrebanja od 1910 do 1917, vendar bi trebalo, da bi se to naravnost ukrenilo, še precej časa. Lastniki francoskih prioritet so odklonili njim naznani spored in zahtevajo za vsako morebitno žrtvo zagotovilo, da je to zadnje, kar se zahteva od njih. Garancijo vidimo v podržavljenju, ali vsaj v prevzetju prioritete službe od strani vlade. Ker ima pa pri teh garancijah tudi parlament veliko besedo, in je isti misli o podržavljenju sedaj manj naklonjen, kot sploh kedaj, zato utegne zadeti sporazumljenje na velike težkoče. Za sedaj si pomaga uprava južne železnice s tem, da prodaja svoja posestva v Opatiji, in tako z nekaj milijoni zamaši trenutne — praznine.

Škoda zadnjega bojkota. Iz računov, ki jih je te dni izdala uprava Lloyda in južne železnice, se razvidi, kako ogromno škodo je trpela avstrijska trgovina vsled bojkota blaga v turških lukah in vzhodu lanske in predlanske leto. Bojkot je trajal 5 mesecev, od oktobra 1908 — ko je bila proglašena aneksija Bosne in Hercegovine — do konca februarja l. 1909, ko je Avstrija izplačala 57 milijonov kron za odškodnino Bosne. Dne 10. februarja 1908 je bilo v Trstu 26 Lloydovih parnikov, natovorjenih z blagom. Vrnili so se iz Soluna in Carigrada, ker se jim ni pustilo izkreati blaga. V oktobru 1908 je imel Lloyd 450.000 K manj dobička, kakor istega meseca 1907, južna železnica pa v novembru tega leta 1.232.513 K manj dohodkov. Leta 1909 je imela južna železnica na progi Dunaj—Trst—Reka v prvih dveh mesecih 700 tisoč kron manj dohodkov. Največ je škodoval bojkot češki tovarni fesov. Ta je odpravila v novembru 1907 na Turško 539.273 komadov, dočim leta 1908 istega meseca samo 216.863. Dunajske trgovske zbornice računajo celo škodo od bojkota na vzhodu na okroglo 100 milijonov kron.

V varstvo kmečkih posestev. Justično ministrstvo je izdalo naredbo, po kateri je določeno, da ni potrebno, kakor je bilo do sedaj zahtevano, kmečka posestva, ki so prišla na neprosto voljno dražbo, kot celoto dražiti in prodati. Od sedaj bo dovoljeno — v nekaterih krajih se je to že prakticiralo — dati na dražbo posamezne parcele ali pa primerne zemljiške komplekse. To pa ni dopuščeeno v slučajih, kjer se s takim nadrobnim draženjem razkosajo lepa posestva, ki se lahko racionelno in dobičkanosno obdelujejo. Sodišča imajo dolžnost, da se v slučajih, ko sama ne morejo konstatirati, a tvori kako posestvo gospodarsko enoto ali ne, informirajo pri izvedencih ali pa pri gospodarskih korporacijah.

Na ta način se na eni strani zabrani razkosavanje posestev, ki tvorijo gospodarsko enoto, a se lahko ob enem pomaga kmetom, ki pridejo na dražbo. S tem, da se dražijo posamezne parcele, se ubrani včasih lahko ruina posestnik, ki je prišel radi majhnih dolgov na dražbo, ki se lahko pokrijejo s skupičkom nekaterih parcel ali pa se doseže s parcelacijo večje kupne svote.

Reorganizacija državnih železnic.

Reorganizacija uprave naših državnih železnic — in sicer temeljita, od višin do globin — je neizogibna potreba.

Tako reorganizacijo zahtevajo: finančni moment, človekoljubni oziri na personal, ki mora vršiti službo, združeno ne le z napori, ki segajo veliko dalje preko naše meje, kjer se začenja greh proti humaniteti; v posebni meri pa kričita po reorganizaciji dolžna skrb za potrebno udobnost in pa tista velika odgovornost potujočega občinstva, ki se jej ne sme in ne more odtezati nobeno komunikacijsko transportno podjetje.

V pričo zadnjih velikih nesreč bo zanimalo, kar piše časopis češkega železniškega uradništva v svoji zadnji slovenski prilogi o tem aktualnem vprašanju:

Ni dolgo tega, ko je zašumelo v avstrijski javnosti, da železniško ministrstvo namerava izvršiti temeljito reorganizacijo svoje železniške uprave, sila dalekosežno reorganizacijo neki, temeljujočo na popolnoma modernih načelih in mnogoletnih izkušnjah.

No, mi poznamo tiča po perju in — petju. Že takoj začetka smo pribili, da ne verujemo samohvalni pesmi kričečih glasov in smo opozarjali poklicane faktorje, da naj si načrt nameravane organizacije ogledajo bolj natanko. Slednjič se je izkazalo, da je bil ves projekt le žalostno in nezrelo skrpucalo nemških birokratov. V seji železniškega sveta je minister Wrba doživel s svojim reorganizacijskim načrtom uničujoč poraz, da se je njegov ministrski stolček prav nevarno zmajal.

Kot železničarji ne moremo in ne smemo tajiti, da je ustroj naše železniške uprave potreben res korenite reorganizacije, v nekaterih ozirih prav bistvene preosnove. Svoji upravi bi mogli očitati ne samo, da temelji na prastarih, preživelih odlokih in tradicijah, ampak tudi, da je brezvestna, neekonomična in — nekomercialna.

Manjka ji najprimitivnejšega pojma umnega podjetnika. Najslabši branjevec ima več trgovskega smisla, kot naša zankirna železniška uprava. A kar je najhujše, najslabše in najbolj brezvestno: naša uprava se je vdinjala koruptni politiki proslulega germanizma in je popolnoma pozabila, da bodi železnica blagoslov in vir blagostanja za vse; saj je takorekoč vendar-le veliko transportno podjetje, od katerega pa tudi morajo imeti svoj delež vsi, ki nosijo njega velika bremena.

Narodno-obrambno delo.

Schulverein dela intenzivno in vstrajno. Dosedaj je izdal za ponemčevanje Slovencev in Slovanov 14 milijonov kron. Svojo vsenemško skrb razširja na vse kraje avstrijske monarhije. Tudi Čehi, bi imajo v narodnem oziru v sebi večjo odbijalno moč, nego mi Slovenci, hudo trpijo pod njegovo pestjo, ki je polna denarja. Samo za Moravsko je nemški Schulverein dozdaj potrošil blizu dva in pol milijona kron. Tudi med Slovence se ta judežev denar siplje kar po tisočakah. In sadovi so primerni denarju! Slovenci, bodimo oprezni! Tem bolj moramo zbrati vse svoje odporne sile, ker je Roseggerjeva ustanova Schulverein odprla najbogatejši vir novih dohodkov.

Občina Konjice je darovala za nemški Schulverein 100 K. Konjiški velegermani, ki so pa seveda vsi slovenskega pokolenja, so torej tudi čutili potrebo, vlti nekaj kapljice v vsenemško morje. Škoda, da so bile te kapljice skoro izključno iztisnjene iz slovenske davčne moči, in bi potemtakem edino-le sodile za slovensko narodno obrambo.

Za nemški Schulverein darujejo tudi učenci benediktinske škotske gimnazije na Dunaju (Schottengymnasium), ter so celo pristopili k Roseggerjevi ustanovi z darom 8000 K. Ali ni nemškega katoliškega Schulvereina?

Primorsko.

Prelat Flego umrl. Kanonik prelat Flego, dolgoletni ravnatelj škofijske pisarne v Trstu, je dne 5. t. m. na Dunaju, kamor se je šel zdraviti in kjer so ga operirali, umrl. Mons. Peter Flego je bil rojen leta 1848 v Strpedu pri Buzetu, leta 1871 posvečen v mašnika in bil leta 1889 imenovan za kanonika. Rajni je bil izredno blag značaj, ne samo vnet narodnjak, ampak tudi naš mož skozinsko, in je kot tak tudi umeval krščansko-socialno gibanje. Bil je pa tudi pravičen nasproti drugim narodom in vzor-duhovnik. O njem veljajo v resnici besede: Petransit. omnes beneficiendo! N. v m. p.;

Pulj. Včeraj dne 7. t. m. se je poročil tukaj v kapeli Sancta Maria del mare korvetni kapitan gospod Al. Šusteršič, brat načelnika Vseslovenske ljudske stranke dr. Ivana Šusteršiča, z gđc. Alizo Pfeifer iz Pulja.

Gorica. Tu je umrl c. kr. računski asistent pri c. kr. gozdnem ravnanstvu Mirko pl. Ziernfeld. N. v m. p.!

Trst. Sem je došla japonska princesa Hiroyasu Fuschimi s svojim spremstvom.

Razgled po svetu.

Amerikanci o Slovencih. „America“, leposlovni in znanstveni dnevnik za ameriške katoličane, se je zadnji čas začel zanimati tudi za Slovence. Pred par leti ime Slovenian (Slovenec) niti znano ni bilo tam v Ameriki. Sedaj pa skoro ni številke, da bi tudi Slovenci ne dobili v njej svojega predala. V eni izmed avgustovih števil je prižgal kadilo poslancu dr. J. Kreku. Brez dvoma ga je ocenil dokaj boljše in pravičnejše, kakor to delajo razni avstrijski časopisi.

Zakon o delovnih pogodbah je predložila švedska vlada državnemu zboru. Med drugim se določa, da se kolektivne pogodbe ne smejo sklepati na več kakor pet let. Dokler trajajo, ne smejo delodajalci izključevati delavcev, nasprotno delavci ne smejo stavkati. Prepovedano je tudi izprtje ali stavka iz simpatije. Nadalje se predlaga ustanovitev razsodišča, s sedežem v Stokholmu, ki ima biti sestavljeno iz treh pravnikov in štirih oseb, ki poznajo delovne razmere. Delodajalcem se priznava pravica, voditi in deliti delo, ne smejo pa ovirati delavcev pri političnih in občinskih volitvah. Končno se predlagajo kazni za stavke, ki bi škodovala državi.

Narodna zavednost. V Budjepevcih se je te dni doigrala ta-le afera: Iz Tridenta in Levika na Tirolskem se je vrnil pehotni polk štev. 88. V nemških rokah se nahajajoča mestna občina je darovala vojakom več hektolitrov piva iz tamkajšnje nemške pivovarne. Pri polku se nahajajoči Nemci so seveda to pivo radi pili, Čehi pa so pivo odklonili ter so ga raje izlili v kanal, češ, da nemških darov ne sprejemajo in tudi ne pijejo nemškega piva. Vojaška oblast je radi tega uvedla preiskavo proti češkim vojakom.

Listnica uredništva.

Dobrna: Izročili smo Vaš dopis poslancem, kjer bo imel več uspeha.

Sv. Trojica v Halozah. Blagovolite vse to povedati v odboru ali pa na občnem zboru! Zaradi javnosti ne moremo! Pozdravljen!

Pridobivajte nove naročnike!

Nagrobne vence

v vsakovrstnih izpeljavah,
trake z napisi, in sveče za pogrebe priporoča
Goričar & Leskovšek v Celju
trgovina s papirjem in pisalnim orodjem.
Na debelo in drobno! 220 Na debelo in drobno!

St. Ilj v Slov. goricah.

Krasno posestvo, ob železnici in državni cesti, ki meri okrog 20 oralo najlepše zemlje, z zidanimi poslopji se proda kakemu Slovincu. Naslov pove uredništvo Straže.

XXXXXXXXXXXX

Službo išče kot pismonoša trezen fant, 28 let star, vešč slovenskega in nemškega jezika ter v stanu, če je treba, položiti kancijo. Naslov v uredništvu.

XXXXXXXXXXXX

Izvrstni molitveniki

SO:

Herg. Venec pobožnih molitev in sv. pesmi . . . K 3-50
Rozman, Dekliške bukvice „ 3—
Venec svetih pesmi . . . „ 2—
Priatelj otroški . . . „ —40
Sv. Opravilo . . . „ 135

Vsi ti molitveniki se dobijo tudi v zlati obrezi in stanejo potem okoli 50 vinarjev več. Poština znaša 20—30 vin. za 1 knjigo.

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Nikoli več

ne bodem menjal mila, od-kar rabim Bergmannovo Steckenpferd-lilijino milo (znamka Steckenpferd) od Bergmanna & Co., Tešin na Labi, ker je to milo najbolj učinkujoče od vseh drugih zdravilnih mil zoper pege; pospešuje tudi, da ostane polt sveža in lepa. Komad stane 80 vin. in se dobi v vseh lekarnah, drožerijah itd.

Za obmejne Slovence!

Od vsakih 1000 K, za katere se kdo zavaruje za življenje pri meni, odstopim 4 K na me od padajoče provizije, za obmejne Slovence. :

Franc Pograjc, glavni zastopnik „Vzajemne zavarovalnice“, Maribor, Fabrikasse 21.

Sprejemam zavarovanja proti ognju pod najugodnejšimi pogoji. 42

Širite „Stražo“

Zaloga pohištva

Redka priložnost!

Po požaru uničena tovarna mi je prepustila celo zalogo rešenih, finih, tožkih

flanelnih posteljnih odej v razprodajo. Odeje imajo komaj vidne vodene madeže in jih prodam po tri komade za 8 K; gospodarske težke odeje 4 komade za 10 K z povzetjem. Odeje so 190 cm dolge in 185 cm široke, zelo tople in mehke. Prepričan sem, da da bode vsako z mojo pošiljavo zadovoljen. 28

Oton Bekera, c. kr. finančni nadpaz v p., Nahod, Češko.

Hlapec, priden in zanesljiv se sprejme takoj pri nekem župnišču na Koroškem. Več pove uredništvo Straže.

XXXXXXXXXXXX

Franc Pleteršek,

Maribor, Koroška ul. 10

priporoča čast. duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo raznovrstnega pohištva, iz trdega in mehkega lesa. Oprave za kuhinje, jedilnice, spalnice. Divane, vložnike, matrace, stole, ogledala. Železne postelje za otroke.

Vse po najnižjih cenah. Domače delo.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 % brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5 % do 5 1/2 % brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.

Brezplačno reševanje vseh zadev.

4

Maks Zabukošek,

krojaski mojster v CELJU

priporoča svoj

37

modni salón za gospode,

ki se nahaja v novi posojilnični hiši na Ringu.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

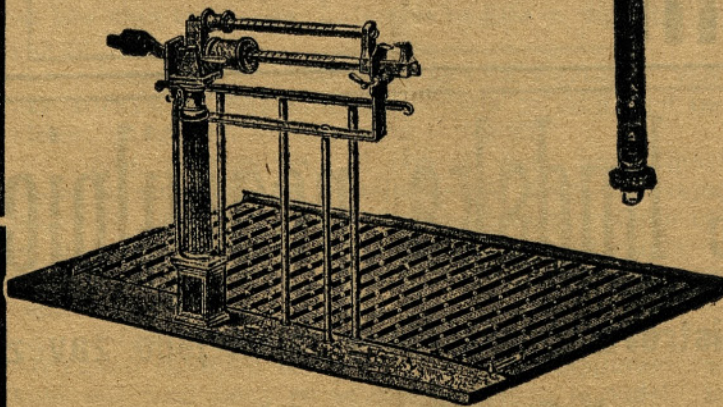
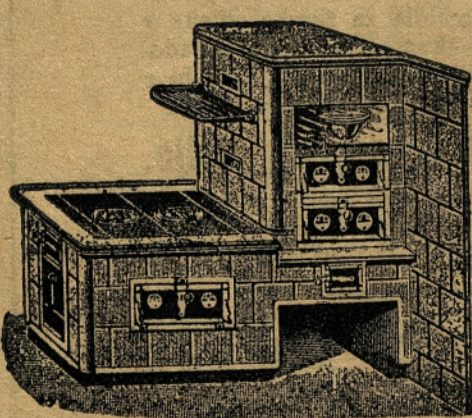
MARIBOR, Kasino-gasse šte. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča

:: dela. ::

53

Postrežba točna! :: :: :: Cene nizke!

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izde lujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno-

seško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška :: obrt s strojnim obratom. ::
Izvrševanje vseh stavbenih del: kakor stopnice, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različnih kamenov in cementa. ::

Specialna delavnica in podebarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajalnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih kamnov itd. ::
Brušenje, puliranje in struganje kamena s stroji. ::

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sijenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.
Naprava zidanih ali betoniranih :: rodbinskih grobišč (rakev). ::

Tlakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s šamotnim ali cementnim tlakom. ::
Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah. ::
Popravljanje spomenikov, udela-vanje napisov v iste. ::

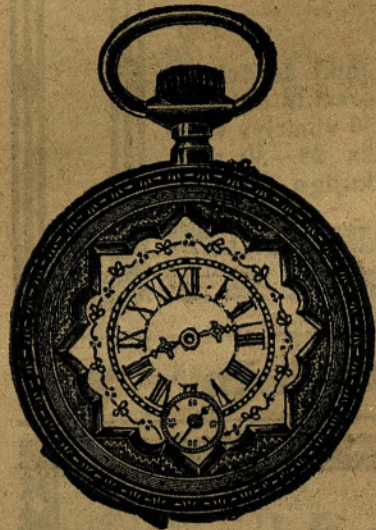
Na drobno. Priporoča se Na debelo.
galanterijska, norimberška in
 Postrežba točna **modna trgovina**

Prica & Kramar, Celje
 na voglu Graške in Okrožne ceste **Cene nizke!!**

ROBERT DIEHL, žganjarna, Celje,

priporoča svojo doma
 žgano slivovko, tropi-
 novc, vinsko žganje,
 brinjevec kakor tudi

**štajerski
 konjak.**

Svoji k svojim!

**Urar, očalar
 in zlatar**

Franjo Bureš

Maribor

Tegethofova cesta 33

pred kolodvorom, priporoča
 svojo bogato zalogo zlat-
 nine, srebrnine, ur i. t. d.
 — po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in
 jasnim glasom iz najboljših tovarn.
 10 Priznana najboljša igla za gramofone.
 Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Še nikdar v Slovenjgradcu!

Velikanska zaloga volnenega blaga
 najnovejše vrste. Za moške kamgarn,
 loden, ševijot, lepi klobuki, srajce,
 močno platno za prtiče; vse po naj-
 nižji ceni pri

Druškovič-u
 v Slovenjgradcu.

Edini slovenski slikar v Celju

Viktor Bevc

Savinjska ulica števil. 4.

prevzame vsa v to stroko spadajoča dela pri cerk-
 vah, kapelicah, šolah itd., katera izvršuje vestno
 ter se najvljudneje priporoča častiti duhovščini in
 cenjenemu občinstvu.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa,
 emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele,
 restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s
 plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer
 ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni
 Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vra-
 čajo. Ceniki zastoj.

V Mariboru!

Poduk v glasovirju, orglanju, posvetnem in
 cerkvenem petju, teoriji, harmoniji itd. daje
 mlad iskren in renomiren kapelnik. Ponudbe
 naj se blagovolijo poslati pod „Kapelnik
 1910“ Narodni dom, Maribor.

Volнено

blago, cefri, batisti in perilni
 kambrik za ženske obleke v
 velikanski izbiri in po čudo-
 vito nizkih cenah se dobi v
 narodni veletrgovski hiši

R. Stermecki, Celje.

Vzorec proti vrnitvi zastoj in po-
 šiljavo čez K 20 — franko. Pre-
 pričajte se o „Bomba“ tkanini,
 katera je preiskušena najboljša za
 žensko in moško obleko. — Kos
 28 met. franko K 15-50. Čajgasti
 ostanki po 20 met. trpežni K 8-
 10, fini K 10-12, zelo fini K 12-14.

Edini narodni klepar v Celju

Anton Jošt

Savinjska ulica 4

prevzema vsa v svojo stroko spadajoča dela in popravila
 ter se savnemu p. n. občinstvu najvljudneje priporoča v
 mnogobrojna naročila.

Restavracija

Narodni dom

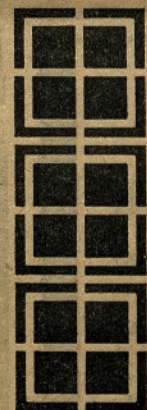
v Mariboru.

Izhorna kuhinja, izvrstna vina ka-
 kor: haloško, ljutomersko, dr. Thur-
 nejev muškatelec, mozlec, vinarec,
 bizeljčan, konjičan itd.
 Pivo iz budjeviške češke pivovarne.
 Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni.
 Sobe za tujece.

Za obilni obisk se priporoča

Lojzika Leon.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Fr. Divjak, Maribor

župnijska ulica števil. 7

prevzame slikanje cerkev v vseh tehničnih
 izpeljavah, kakor tudi vsa v svojo stroko
 spadajoča naročila, ki jih izvršuje točno in
 po zelo nizki ceni ter se priporoča častiti
 duhovščini in slavnemu občinstvu.

Vzorec vsakomur na razpolago :: Cene
 nizke : Proračuni zastoj.

Stenografa

ob enem **strojepisca** (Remington-sistem), sprej-
 me takoj pisarna DR. IVAN BENKOVIČ v Celju.
 Nastop službe takoj.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: na-
 vadne po 4%, proti 3 mesečni obsevedbi po 4%.
 Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in
 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se spre-
 jemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obre-
 stovaje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so
 poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto
 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti gupilarni
 varnosti po 4%, na vknjižbo sploh po 5%, na
 vknjižbo in poročilo po 5%, in na osebni
 kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vre-
 dnostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih za-
 vodih prevzame posojilnica v svoje last proti po-
 vrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo
 7 kron. — Posojila za vknjižbo dela posojilnica
 brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne
 in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izven
 praznikov. — V uradnih urah se sprejema iz-
 plačanje denar.

Polasnila se dajejo

in proti sprejetju vsak delavnik od 8.—12.
 dopoldne in od 2.—5. dopoldne.